

บทที่ 9 สัญญาเก็บของในคลังสินค้า

1. ขอบเขตและการใช้บังคับ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ว่าด้วยเอกเทศสัญญา ลักษณะ 14 เก็บของในคลังสินค้า เป็นบทบัญญัติกำหนดลักษณะของสัญญาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการที่บุคคลใด ๆ จะตกลงกันให้มีผลผูกพันทางกฎหมายในการประกอบธุรกิจการค้าขายประเภทการให้บริการ รับเก็บรักษาสินค้าของผู้อื่นเพื่อบำเหน็จตอบแทนเป็นทางค่าปกติของตน โดยกำหนดถึงสิทธิ และหน้าที่ความรับผิดชอบที่คู่สัญญาจะต้องมีต่อกัน และกำหนดวิธีการต่าง ๆ ที่แต่ละฝ่ายตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทั้งปวงจะต้องปฏิบัติ กำหนดแบบของตราสารต่าง ๆ ที่จะต้องมีไว้ต่อกัน ตลอดจนขอบเขตของการใช้ตราสารเหล่านั้นให้มีผลตามกฎหมาย ในเรื่องของการรับฝากสินค้า การโอนกรรมสิทธิ์ การจำนำ การโอนสิทธิ์ในหนี้จำนำ การบังคับจำนำและการรับสินค้าคืน เป็นต้น

กฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชนที่เกี่ยวกับกิจการคลังสินค้า ก็มีบทบังคับให้การประกอบกิจการคลังสินค้า ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าวข้างต้นเช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้ประกอบกิจการคลังสินค้าจึงจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจเงื่อนไขและบทบังคับต่าง ๆ ของสัญญาเก็บของในคลังสินค้าที่กฎหมายได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างถูกต้อง

2. ลักษณะของสัญญาเก็บของในคลังสินค้า

กฎหมายไม่ได้ให้บทนิยามของสัญญาเก็บของในคลังสินค้าไว้โดยตรงอย่างเอกเทศสัญญา ในลักษณะอื่น ๆ ในบรรพเดียวกัน แต่ได้กำหนดให้นำเอาบทบัญญัติทั้งหลายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการฝากทรัพย์สินมาใช้บังคับด้วยเพียงเท่าที่ไม่ขัดกับบทบัญญัติในลักษณะนี้ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับบทบัญญัติอื่น ๆ ในลักษณะเก็บของในคลังสินค้านี้แล้ว ก็พอที่จะให้ความหมายของสัญญาเก็บของในคลังสินค้าได้ว่า คือสัญญาซึ่งเจ้าของสินค้า เรียกว่า ผู้ฝาก ส่งมอบสินค้าของตนให้แก่รายคลังสินค้า เรียกว่าผู้รับฝาก โดยตกลงกันว่า นายคลังสินค้า จะเก็บรักษาสินค้านั้นไว้ ณ คลังสินค้าในอารักขาแห่งตนแล้วจะคืนสินค้านั้นให้ และเจ้าของสินค้าจะให้บำเหน็จเป็นค่าตอบแทนแก่นายคลังสินค้าตามที่ได้ตกลงกัน ตามความหมายดังกล่าวนี้ จะเห็นว่าสัญญาเก็บของในคลังสินค้านี้มีสาระสำคัญ คือ

- (1) มีบุคคล 2 ฝ่ายเป็นคู่สัญญากัน
- (2) มีการตกลงถูกต้องตรงกัน
- (3) มีวัตถุประสงค์แห่งสัญญา

มีบุคคล 2 ฝ่ายเป็นคู่สัญญากัน

สัญญาเก็บของในคลังสินค้าเกิดขึ้นจากเจ้าของสินค้าฝ่ายหนึ่ง และนายคลังสินค้าอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งสองฝ่ายแสดงเจตนาเพื่อก่อสิทธิและหน้าที่ผูกพันกันเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ ฝ่ายนายคลังสินค้ามีหน้าที่ที่จะต้องเก็บรักษาและดูแลสินค้านั้นไว้ไม่ให้เสียหายและจะคืนสินค้านั้นให้แก่เจ้าของสินค้า และมีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จเป็นค่าตอบแทน ฝ่ายเจ้าของสินค้าก็มีหน้าที่ที่จะต้องชำระค่าตอบแทนเป็นบำเหน็จให้แก่นายคลังสินค้า และมีสิทธิที่จะได้รับบริการเก็บรักษาจากนายคลังสินค้าซึ่งเป็นคู่สัญญา คำว่า “นายคลังสินค้า” ในที่นี้เป็นคำที่ใช้ในดับบทกฎหมาย ซึ่งหมายถึงผู้จัดการคลังสินค้า หรือกรรมการผู้จัดการของบริษัท หรือกรรมการผู้มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้แทนของบริษัทซึ่งเป็นนิติบุคคล ในการทำนิติกรรมผูกพันกับบุคคลภายนอกในนามของบริษัทที่ประกอบกิจการคลังสินค้า

มีการตกลงถูกต้องตรงกัน

สัญญาเป็นนิติกรรมสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้แสดงเจตนาเสนอ อีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้แสดงเจตนาสนองที่ถูกต้องตรงกัน และได้มีการปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายกำหนด สัญญาที่เกิดขึ้น ในกรณีเก็บของในคลังสินค้านั้น การที่บริษัทประกอบกิจการคลังสินค้าจัดตั้งขึ้นมาและได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการคลังสินค้าได้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการรับเก็บรักษาสินค้าของผู้อื่นตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดรวมทั้งอัตราค่าบำเหน็จในการใช้บริการ เป็นการแสดงเจตนาเสนอต่อบุคคลทั่วไปในการขายบริการ ฝ่ายเจ้าของสินค้าที่ส่งมอบสินค้าแก่นายคลังสินค้าซึ่งเป็นผู้แทนของบริษัทโดยยอมรับเงื่อนไขทั้งปวงที่บริษัทกำหนดขึ้นไว้รวมทั้งอัตราค่าบำเหน็จที่ตนจะต้องจ่ายเป็นค่าตอบแทน ถือได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาสนองที่ถูกต้องตรงกันกับคำเสนอของบริษัท และได้ส่งมอบสินค้าแก่นายคลังสินค้าซึ่งเป็นผู้แทนของบริษัทแล้ว สัญญาที่เกิดขึ้น มีผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างบริษัทคลังสินค้าซึ่งมีนายคลังสินค้าเป็นผู้แทนในฐานะผู้รับฝากหรือผู้ให้บริการ กับเจ้าของสินค้าในฐานะผู้ฝากหรือผู้รับบริการ

กฎหมายมิได้กำหนดว่าลักษณะนี้จะต้องทำเป็นหนังสือ เพียงแต่การที่ผู้ฝากส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้รับฝากเท่านั้น สัญญาเก็บของในคลังสินค้าก็เกิดขึ้นและมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย แต่ก็มีบทบัญญัติว่า ถ้าผู้ฝากต้องการใบรับ นายคลังสินค้าต้องส่งมอบเอกสารซึ่งเอาออก

จากทะเบียน มีต้นข้าวเฉพาะการอันมิไบบรับของคลังสินค้าฉบับหนึ่ง และประทวนสินค้าฉบับหนึ่ง ให้แก่ผู้ฝาก ซึ่งมีความหมายว่า ถ้าผู้ฝากไม่ต้องการขายคลังสินค้าจะไม่ส่งมอบเอกสารดังกล่าวนั้นก็ ได้ แต่ก็มิเงื่อนไขควบคุมกิจการคลังสินค้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออกใช้บังคับ โดยอาศัยตามกฎหมายควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่ง สาธารณชนกำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการคลังสินค้ารับเก็บรักษาสินค้าของผู้อื่น โดยทำ สัญญาเก็บของในคลังสินค้าหรือออกไปรับของคลังสินค้า หรือประทวนสินค้าโดยไม่ลงลายมือชื่อ ของผู้จัดการ หรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้จัดการในฐานะนายคลังสินค้า ดังนั้น ในทางปฏิบัติ จึงต้องมีการทำสัญญาเป็นหนังสือไว้ต่อกัน และต้องออกไปรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้า โดยลงลายมือชื่อของผู้จัดการส่งมอบให้แก่ผู้ฝากสินค้าด้วยเสมอ

มีวัตถุประสงค์แห่งสัญญา

วัตถุประสงค์แห่งสัญญาคือประโยชน์สุดท้ายที่คู่สัญญาแต่ละฝ่ายพึงประสงค์ที่จะ ได้รับจากการทำนิติกรรมอันก่อให้เกิดสัญญานั้น กรณีสัญญาเก็บของในคลังสินค้า วัตถุประสงค์ แห่งสัญญาของฝ่ายผู้ฝากซึ่งเป็นเจ้าของสินค้าคือการทำที่จะได้บริการเก็บรักษาสินค้าของตน จากผู้มีความรู้ความชำนาญอย่างมืออาชีพที่จะดูแลรักษามีให้เกิดการเสียหาย บุกสลายหรือ เสื่อมคุณภาพก่อนที่จะนำไปใช้หรือจำหน่าย ส่วนวัตถุประสงค์แห่งสัญญาของฝ่ายผู้รับฝาก คือบริษัทประกอบกิจการคลังสินค้า โดยนายคลังสินค้าเป็นผู้แทนในการทำสัญญา ก็คือการทำที่จะได้รับบำเหน็จเป็นค่าตอบแทนในการให้บริการเก็บรักษา อันเป็นรายได้ในการ ประกอบธุรกิจตามปกติของกิจการคลังสินค้า วัตถุประสงค์ของสัญญาดังกล่าวเป็นการที่ชอบ ด้วยกฎหมาย ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และเป็นที่ยอมรับกัน โดยสุจริตระหว่างคู่สัญญา อันเป็นสาระสำคัญประการหนึ่งทำให้สัญญามีผลบังคับสมบูรณ์ ตามกฎหมาย

3. สิทธิและหน้าที่ของนายคลังสินค้า

สิทธิและหน้าที่ของนายคลังสินค้า หมายถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้รับฝากสินค้า คือบริษัทประกอบกิจการคลังสินค้าซึ่งเป็นนิติบุคคล โดยมีนายคลังสินค้า หรือผู้มีอำนาจทำ นิติกรรมแทนบริษัทซึ่งอาจเรียกชื่อเป็นอย่างอื่นตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับของบริษัท เป็นผู้ใช้สิทธิ นั้น ๆ และเป็นผู้ปฏิบัติตามหน้าที่นั้น ๆ แทนบริษัท สิทธิและหน้าที่ของนายคลังสินค้าที่จะกล่าวถึง ต่อไปนี้เป็นสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ส่วนที่คู่สัญญาจะได้ตกลงกันเป็น อย่างอื่นนอกเหนือหรือแตกต่างไปจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ก็ย่อมกระทำได้ตามสิทธิของบุคคล

ในการทำสัญญา เว้นแต่บทบัญญัตินั้นเป็นกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน สิทธิและหน้าที่ดังกล่าวนี้จะได้แยกอธิบายเป็น 2 ส่วน คือ

- (1) สิทธิของนายคลังสินค้า
- (2) หน้าที่ของนายคลังสินค้า

สิทธิของนายคลังสินค้า

นายคลังสินค้าในฐานะเป็นผู้แทนของบริษัทประกอบกิจการคลังสินค้า มีสิทธิตามกฎหมายเหนือผู้ฝากสินค้าซึ่งเป็นคู่สัญญาเก็บของในคลังสินค้าและอีกทางหนึ่งก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ฝากด้วยดังต่อไปนี้

(1) สิทธิที่จะได้รับบำเหน็จ บำเหน็จเป็นวัตถุประสงค์แห่งสัญญาของฝ่ายผู้รับฝาก ซึ่งจะต้องกำหนดจำนวน, กำหนดเวลา และวิธีการชำระกันไว้ในสัญญา เพราะการประกอบกิจการคลังสินค้า เป็นการรับทำการเก็บรักษาสินค้าเพื่อบำเหน็จเป็นทางค้ำประกัน เมื่อได้กำหนดกันไว้ในสัญญาอย่างไรก็เป็นไปอย่างนั้น หากไม่ได้กำหนดกันไว้ในสัญญาว่าจะชำระบำเหน็จกันเมื่อไร ก็ให้ถือตามจารีตประเพณีที่เคยปฏิบัติกันมา แต่ถ้าไม่ได้กำหนดไว้ในสัญญา หรือไม่มีกำหนดโดยจารีตประเพณีว่าบำเหน็จค่าฝากสินค้านั้นจะพึงชำระเมื่อไรแล้ว กฎหมายบัญญัติว่าให้ชำระเมื่อคืนสินค้าซึ่งฝาก ถ้าได้กำหนดเวลากันไว้เป็นระยะอย่างไรก็พึงชำระเมื่อสิ้นระยะเวลานั้นทุกครั้งไป เช่น ถ้าได้กำหนดเวลาชำระบำเหน็จค่าฝากกันไว้เป็นรายวัน ก็ต้องชำระเมื่อสิ้นระยะเวลา 1 วัน หรือกำหนดกันไว้เป็นรายเดือนก็ต้องชำระเมื่อสิ้นระยะเวลา 1 เดือน ทุก ๆ วัน หรือทุก ๆ เดือนไป แล้วแต่กรณี

(2) สิทธิเรียกค่าเสียหาย ถ้าสินค้านั้นมีสภาพอันจะก่อให้เกิดอันตรายได้ หรือมีสภาพอันน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินได้ เป็นหน้าที่ของผู้ฝากจะต้องแสดงสภาพแห่งสินค้านั้นไว้ให้ปรากฏก่อนการทำสัญญา ถ้ามิได้ทำเช่นนั้นผู้ฝากจะต้องรับผิดชอบในการเสียหายไม่ว่าอย่างใด ๆ อันเกิดแต่สินค้านั้น

(3) สิทธิเรียกค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา นอกจากค่าบำเหน็จที่กำหนดกันไว้ตามปกติในสัญญาแล้ว ถ้าคลังสินค้าที่รับฝากสินค้านั้นจำเป็นต้องกระทำการบำรุงรักษาสินค้านั้นเป็นการพิเศษนอกเหนือจากการเก็บรักษาและดูแลตามปกติของคลังสินค้า และต้องเสียค่าใช้จ่ายไปในการนั้นแล้ว กฎหมายบัญญัติว่า ค่าใช้จ่ายใดอันควรแก่การบำรุงรักษาสินค้านั้นผู้ฝากจำต้องชดใช้ให้แก่ผู้รับฝาก เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้โดยสัญญาเก็บของในคลังสินค้าว่า คลังสินค้าผู้รับฝากจะต้องออกเงินค่าใช้จ่ายนั้นเอง

(4) สิทธิยึดหน่วงสินค้าที่ฝาก คลังสินค้าผู้รับฝากชอบที่จะยึดหน่วงเอาสินค้าซึ่งฝากนั้น

ไว้ได้จนกว่าจะได้รับเงินบรรดาที่ค้างชำระแก่ตนเกี่ยวกับการรับเก็บรักษาและบริการเกี่ยวกับสินค้าที่รับฝากนั้นจนครบถ้วน การยึดหน่วงสินค้าไว้เกินกว่าที่ทำได้เท่าที่จำเป็นเพื่อประกันการใช้เงินค่าบำเหน็จในการเก็บรักษาและค่าบริการที่เกี่ยวข้อง

(5) **สิทธิในการจำหน่ายสินค้าที่ไม่มีผู้รับคืน** เมื่อสินค้าซึ่งเก็บรักษาอยู่ในคลังสินค้านั้นถึงกำหนดที่ผู้ฝากจะต้องรับคืนแล้ว ถ้าหาตัวผู้มีสิทธิรับสินค้าคืนไม่พบก็ดี หรือถ้าผู้มีสิทธิรับสินค้าคืนบอกปิดไม่ยอมรับคืนสินค้าก็ดี นายคลังสินค้าจะต้องบอกกล่าวไปยังผู้ฝากสินค้าทันที และถามเอาคำสั่งจากผู้ฝาก แต่ถ้ามีพฤติการณ์ขัดขวางไม่สามารถทำได้ดังนี้ เช่น ตัวผู้ฝากนั้นเองเป็นผู้มีสิทธิรับคืนแต่ก็หาตัวไม่พบ หรือผู้ฝากนั้นบอกปิดไม่ยอมรับคืนเสียเอง เป็นต้น หรือเมื่อได้บอกกล่าวแก่ผู้ฝากเพื่อถามเอาคำสั่งไปแล้ว ผู้ฝากละเลยเสียไม่ส่งคำสั่งมาในเวลาอันควรก็ดี หรือส่งมาเป็นคำสั่งอันไม่อาจปฏิบัติให้เป็นไปได้ก็ดี นายคลังสินค้ามีสิทธิที่จะดำเนินการจำหน่ายสินค้านั้นออกไปจากความรับผิดชอบของตนได้โดย 1. เอาสินค้านั้นไปฝากไว้ ณ สำนักงานฝากทรัพย์ หรือ 2. ถ้าสินค้านั้นเป็นหลักทรัพย์ของสดีเสียได้ และการหน่วงช้าไว้ย่อมเป็นการเสี่ยงความเสียหาย หรือถ้าราคาสินค้านั้นดูไม่น่าจะคุ้มค่าบำเหน็จในการเก็บรักษาหรือค่าบริการของคลังสินค้าก็ดี นายคลังสินค้าจะเอาสินค้านั้นออกขายทอดตลาดเสียก็ได้ การปฏิบัติตาม 1. และ 2. ดังกล่าวข้างต้นนั้น นายคลังสินค้าจะต้องบอกกล่าวแก่ผู้ฝากหรือผู้มีสิทธิรับสินค้าคืนมิให้ชักช้า เว้นแต่ไม่สามารถกระทำได้ ถ้านายคลังสินค้าละเลยเสียไม่บอกกล่าวเช่นนั้น นายคลังสินค้าจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย

เมื่อเอาสินค้าออกขายทอดตลาดแล้วได้เงินจำนวนสุทธิเท่าใด ให้นายคลังสินค้าหักเอาไว้เป็นเงินค่าบำเหน็จในการเก็บรักษาและค่าบริการอื่นใดเกี่ยวกับสินค้านั้น ถ้ายังมีเงินเหลืออยู่อีกเท่าใดต้องส่งมอบเงินนั้นให้แก่ผู้ควรจะได้รับโดยพลัน

(6) **สิทธิเรียกให้ผู้ฝากรับคืนสินค้าที่ฝาก** นายคลังสินค้าจะเรียกให้ผู้ฝากถอนสินค้าคืนไปก่อนสิ้นเวลาที่ตกลงกันไว้ นั้นหาอาจทำได้ไม่ ถ้าไม่มีกำหนดเวลาส่งสินค้าคืน นายคลังสินค้าจะส่งคืนได้ต่อเมื่อบอกกล่าวให้ผู้ฝากทราบล่วงหน้า 1 เดือน แต่ทั้งนี้ต้องมีให้ผู้ฝากต้องถูกบังคับให้ถอนคืนสินค้าไปก่อนเวลาส่งแล้ว 2 เดือน นับแต่วันที่ได้ส่งมอบฝากไว้

หน้าที่ของนายคลังสินค้า

นายคลังสินค้าในฐานะเป็นผู้แทนของบริษัทประกอบกิจการคลังสินค้า มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติและรับผิดชอบต่อผู้ฝากสินค้าซึ่งเป็นคู่สัญญา และในทางกลับกันหน้าที่ของนายคลังสินค้าก็หมายถึงสิทธิของผู้ฝากสินค้าที่เป็นคู่สัญญาเหนือบริษัทประกอบกิจการคลังสินค้าโดยมีนายคลังสินค้าเป็นผู้แทนนั่นเอง ซึ่งมีอยู่ดังต่อไปนี้

(1) **หน้าที่ใช้ความระมัดระวังสินค้าที่รับฝาก** หลักเกณฑ์การใช้ความระมัดระวัง สงวนทรัพย์สินซึ่งฝากสำหรับสัญญาฝากทรัพย์สินโดยทั่วไปนั้นมีอยู่ 3 ระดับ **ระดับที่หนึ่ง** ถ้าการรับฝากทรัพย์สินเป็นการทำให้เปล่าไม่มีบำเหน็จ ผู้รับฝากต้องใช้ความระมัดระวัง สงวนทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นเสมือนเช่นที่เคยประพฤติในกิจการของตนเอง **ระดับที่สอง** ถ้าการรับฝากทรัพย์สินนั้นมีบำเหน็จค่าฝาก ผู้รับฝากต้องใช้ความระมัดระวังและใช้ฝีมือเพื่อ สงวนทรัพย์สินนั้นเสมือนเช่นวิญญูชนจะพึงประพฤติโดยพฤติการณ์ดังนั้น และ**ระดับที่สาม** ถ้าผู้รับฝากเป็นผู้มีวิชาชีพเฉพาะกิจการค้าขายหรืออาชีพอย่างหนึ่งอย่างใด ต้องใช้ความระมัดระวังและใช้ฝีมือเท่าที่เป็นธรรมดาจะต้องใช้และสมควรจะต้องใช้ในกิจการค้าขายหรืออาชีพอย่างนั้น กรณีการรับฝากสินค้าของคลังสินค้าถือว่าเป็นผู้มีวิชาชีพเฉพาะกิจการค้าขายอย่างหนึ่งจึงต้องใช้ความระมัดระวังและใช้ฝีมือในการ สงวนรักษาสินค้าที่รับฝากเท่าที่เป็นธรรมดาจะต้องใช้และสมควรจะต้องใช้ในกิจการคลังสินค้าซึ่งเป็นกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน ซึ่งมีเงื่อนไขการควบคุมและวิธีการระมัดระวัง สงวนรักษาเป็นพิเศษโดยเฉพาะ

(2) **หน้าที่เก็บรักษาด้วยตนเองและไม่ใช้สอย** ถ้าผู้ฝากมิได้อนุญาต นายคลังสินค้า ซึ่งเป็นผู้รับฝากจะนำเอาสินค้าซึ่งฝากนั้นออกใช้สอยเอง หรือเอาไปให้บุคคลภายนอกใช้สอย หรือให้บุคคลภายนอกเก็บรักษาไม่ได้ จะต้องเก็บรักษาสินค้านั้นไว้แต่เฉพาะในคลังสินค้าของตนเท่านั้น การไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าวนี้ นายคลังสินค้าจะต้องรับผิดชอบเมื่อสินค้าซึ่งฝากนั้นสูญหายหรือบุบสลายอย่างหนึ่งอย่างใด ถึงแม้จะเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ถึงอย่างไร ๆ สินค้านั้นก็คงต้องสูญหายหรือบุบสลายอยู่นั่นเอง

(3) **หน้าที่ต้องบอกกล่าวเมื่อมีบุคคลภายนอกอ้างสิทธิเหนือสินค้าที่ฝาก** ถ้ามีบุคคลภายนอกอ้างสิทธิเหนือสินค้าที่ฝากไว้ในคลังสินค้าและยื่นฟ้องนายคลังสินค้าก็ดี หรือยึดสินค้านั้นก็ดี นายคลังสินค้ามีหน้าที่ต้องบอกกล่าวแก่ผู้ฝากโดยพลัน ทั้งนี้เพราะผู้ฝากซึ่งเป็นเจ้าของสินค้านั้น ย่อมรู้ถึงความเป็นมาแห่งสินค้านั้นดีกว่านายคลังสินค้า เขาจึงอาจมีข้อต่อสู้ในการที่จะ สงวนสิทธิในสินค้านั้นไว้ได้ดีกว่านายคลังสินค้าซึ่งเป็นเพียงผู้รับฝาก หากไม่รีบบอกกล่าวเช่นนั้น และบุคคลภายนอกขณะคดีได้ไปซึ่งสินค้านั้น หรือเกิดความเสียหายแก่สินค้านั้น โดยที่ผู้ฝากซึ่งเป็นเจ้าของสินค้านั้นไม่มีโอกาสโต้แย้งหรือยกข้อต่อสู้ซึ่งตนมีอยู่ขึ้นอ้างต่อศาลในการต่อสู้คดีได้ทันท่วงที นายคลังสินค้าอาจต้องรับผิดชอบและชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฝากก็ได้

(4) **หน้าที่คืนสินค้าให้กับผู้ฝากหรือผู้มีสิทธิรับคืน** ถึงแม้ว่าในสัญญาเก็บของในคลังสินค้าจะได้กำหนดเวลาไว้ว่าจะพึงคืนสินค้าซึ่งฝากนั้นเมื่อไรก็ตาม ถ้าว่าผู้ฝากจะเรียกคืนในเวลาใด ๆ นายคลังสินค้าซึ่งเป็นผู้รับฝากก็ต้องคืนให้ การคืนสินค้านั้นนายคลังสินค้าต้องคืนสินค้าที่รับฝากวันนั้นให้แก่ผู้ฝาก หรือว่าสินค้านั้นฝากในนามของผู้ใดก็คืนให้แก่ผู้นั้น หรือถ้านายคลัง

สินค้าได้รับคำสั่งโดยชอบให้คืนสินค้านั้นแก่ผู้ใด ก็คืนให้แก่ผู้นั้น หรือกรณีที่ผู้ฝากได้โอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าโดยการสลักหลังและส่งมอบในรับของคลังสินค้าให้กับผู้ใด ก็คืนให้แก่ผู้นั้น หากผู้ฝากหรือผู้รับโอนสินค้าตาย ก็คืนให้แก่ทายาทของผู้นั้น

(5) **หน้าที่รับผิดชอบในการที่สินค้าสูญหายหรือบุบสลาย** นายคลังสินค้าจะต้องรับผิดชอบในการที่สินค้าอันเขาได้ฝากไว้แก่ตนนั้นสูญหาย หรือบุบสลาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการสูญหายหรือบุบสลายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดแต่สภาพแห่งสินค้านั้นเอง หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ฝาก

ความรับผิดชอบของนายคลังสินค้านั้นย่อมสิ้นสุดลง ในเมื่อผู้ฝากผู้มีสิทธิรับสินค้าคืนได้รับเอาสินค้านั้นไว้แล้วโดยไม่ผิดเงื่อนไข และได้ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาและค่าบริการอื่นใดเกี่ยวกับสินค้านั้นแล้ว แต่ถ้าความสูญหายหรือบุบสลายเห็นไม่ได้แต่สภาพภายนอกแห่งสินค้านั้น ความรับผิดชอบของนายคลังสินค้าจะสิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อผู้รับคืนสินค้านั้นไม่ได้บอกกว่าแก่นายคลังสินค้าภายใน 8 วัน นับแต่วันส่งมอบ แต่ถ้าความสูญหายหรือบุบสลายแห่งสินค้านั้น เนื่องมาจากการทุจริต หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อันจะปรับเอาเป็นความผิดของนายคลังสินค้าได้ นายคลังสินค้าก็ไม่อาจหลุดพ้นจากความรับผิดชอบได้เลย

ถ้ามีการบันทึกลงในเอกสารซึ่งนายคลังสินค้าออกให้แก่ผู้ฝาก โดยมีข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของนายคลังสินค้าประการใด ความนั้นเป็นโมฆะ เว้นแต่ผู้ฝากจะได้แสดงความตกลงโดยชัดแจ้ง ในการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบเช่นนั้นแล้ว

(6) **หน้าที่ให้ความสะดวกในการตรวจและเอาตัวอย่างสินค้า** นายคลังสินค้าจำต้องยอมให้ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้า หรือผู้ทรงประทวนสินค้าตรวจสินค้าและเอาตัวอย่างไปได้ในเวลาอันควรระหว่างเวลาทำงานทุกเมื่อ

4. การรับฝากสินค้า

การรับสินค้าเป็นกิจกรรมลำดับแรกในการรับทำการเก็บรักษาสินค้า ซึ่งเป็นงานหลักของกิจการคลังสินค้า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะเก็บของในคลังสินค้า ได้บัญญัติถึงการดำเนินการทางเอกสารที่นายคลังสินค้าจะต้องจัดทำขึ้นและส่งมอบให้กับผู้ฝาก เพื่อเป็นหลักฐานในการรับฝากและรับมอบสินค้าของผู้ฝากนำเข้าทำการเก็บรักษาในคลังสินค้าต่อไป ในขั้นตอนการรับสินค้านี้จะได้กล่าวถึง

- (1) การออกใบรับของคลังสินค้า และประทวนสินค้า
- (2) ลักษณะและรายการของใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้า

การออกใบรับของคลังสินค้า และประทวนสินค้า

เมื่อมีการรับฝากสินค้าในคลังสินค้า เป็นหน้าที่ของนายคลังสินค้าที่จะต้องทำสัญญาเป็นหนังสือขึ้นเป็นหลักฐานเรียกว่าสัญญาเก็บของในคลังสินค้า พร้อมกันนั้นก็ออกเอกสารหลักฐานการรับสินค้าขึ้นฉบับหนึ่งเรียกว่าใบรับของคลังสินค้า และเอกสารเพื่อให้ผู้ฝากใช้ในการจำหน่ายสินค้าโดยเฉพาะ อีกฉบับหนึ่งเรียกว่า ประทวนสินค้า แล้วส่งมอบสัญญา และเอกสารทั้งสองอย่างนั้นที่นายคลังสินค้าได้ลงลายมือชื่อแล้วให้แก่ผู้ฝาก กฎหมายได้บัญญัติหลักเกณฑ์การออกใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าในกรณีต่าง ๆ ไว้ดังนี้

(1) การออกให้ครั้งแรก การรับฝากสินค้าจากเจ้าของสินค้าในครั้งแรกกฎหมายบัญญัติเป็นบทบังคับไว้ว่า ถ้าผู้ฝากต้องการไซ้ นายคลังสินค้าจะต้องส่งมอบเอกสารซึ่งเอาออกจากทะเบียนมีต้นขั้วเฉพาะการ อันมีใบรับของคลังสินค้าฉบับหนึ่ง และประทวนสินค้าฉบับหนึ่งให้แก่ผู้ฝาก หมายความว่า การออกใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าจะออกให้เมื่อผู้ฝากต้องการ ถ้าผู้ฝากไม่ต้องการก็จะไม่ออกให้ก็ได้ แต่ในทางปฏิบัตินั้นต้องออกให้เสมอ เพราะในเรื่องนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน กำหนดเงื่อนไขควบคุมกิจการคลังสินค้าบังคับว่า ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการคลังสินค้านำรับเก็บรักษาสินค้าของผู้อื่นโดยทำสัญญาเก็บของในคลังสินค้า หรือออกใบรับของคลังสินค้าหรือประทวนสินค้า โดยไม่ลงลายมือชื่อของผู้จัดการในฐานะนายคลังสินค้า และในทางปฏิบัตินั้นผู้ฝากย่อมต้องการเสมอ เพราะเอกสารดังกล่าวเป็นประโยชน์แก่ผู้ฝากเอง ในการโอน การจำหน่ายและการรับคืนสินค้า ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดต่อไป อนึ่ง การออกใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าจะต้องมีทะเบียน ลงลำดับที่ของเอกสารนั้น ๆ ให้ตรงกับหมายเลขในทะเบียน และมีต้นขั้วของแต่ละฉบับในการออกให้แต่ละครั้งโดยมีหมายเลขลำดับและข้อความต่าง ๆ ตรงกัน

(2) การออกให้ใหม่เป็นหลายส่วน ในการออกใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าครั้งแรกนั้นกำหนดให้ออกอย่างละ 1 ฉบับ แต่ในทางปฏิบัติผู้ฝากที่มีสินค้าหลายชนิดหรือมีจำนวนมาก ๆ อาจต้องการให้แบ่งสินค้าที่ฝากนั้นออกเป็นส่วน ๆ แล้วออกใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าแต่ละฉบับสำหรับแต่ละส่วนเสียเลย ก็น่าจะทำได้ เพื่อความสะดวกในการโอน การจำหน่าย และการรับคืนเป็นแต่ละส่วนแยกจากกันได้ ทั้งนี้การลงทะเบียนและการให้ลำดับที่เอกสารจะต้องเรียงลำดับกันลงไปเสมือนว่าเป็นสินค้าที่ฝากแต่ละคราว ถึงอย่างไรก็ตามเมื่อได้ออกใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าอย่างละ 1 ฉบับ ส่งมอบให้แก่ผู้ฝากไปครั้งแรกแล้ว ต่อมาผู้ทรงต้องการที่จะให้นายคลังสินค้าออกให้ใหม่เป็นหลายส่วน เพื่อความสะดวกในการโอน การจำหน่าย และการรับคืนที่จำเป็นต้องแบ่งแยกสินค้าออกเป็นหลายส่วนก็ย่อมทำได้

โดยกฎหมายบัญญัติว่า ผู้ทรงเอกสารอันมีทั้งใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้านั้น จะให้นายคลังสินค้าแยกสินค้าที่เก็บรักษาไว้ ออกเป็นหลายส่วนและให้ส่งมอบเอกสารแก่ตน แต่ละใบก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ผู้ทรงเอกสารต้องคืนเอกสารเดิมแก่นายคลังสินค้า อื่น ค่าใช้จ่ายในการแยกสินค้าและการส่งมอบเอกสารใหม่นั้น ผู้ทรงเอกสารต้องรับใช้ หลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ก็คือ ผู้ขอให้แยกเป็นหลายส่วนนั้นต้องเป็นผู้ทรง หมายถึงผู้มีเอกสารนั้นไว้ในครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นผู้ฝาก หรือผู้รับโอนคนสุดท้ายก็ได้ และผู้ทรงนั้นจะต้องมีทั้งใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าอยู่พร้อมกัน ซึ่งจะเป็นเช่นนั้นได้ก็แต่ในกรณีที่ไม่มี การจำหน่ายสินค้านั้น หรือหากมีการจำหน่ายก็ได้ชำระหนี้เสร็จสิ้นแล้วและได้รับประทวนสินค้านั้นจากผู้รับจำหน่ายเรียบร้อยแล้ว หากใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าได้ถูกแยกออกไปจากกันเพื่อจำหน่าย ก็จะทำให้แยกออกเป็นหลายส่วนเช่นนี้ไม่ได้

(3) การออกให้ใหม่เมื่อเอกสารสูญหาย ถ้าหากเอกสารซึ่งมีทั้งใบรับของคลังสินค้า และประทวนสินค้า หรือแต่อย่างหนึ่งอย่างใดสูญหายไป ผู้ทรงเอกสารนั้น ซึ่งอาจจะเป็นผู้ฝาก ผู้รับโอน หรือผู้รับจำหน่ายก็ได้ มีสิทธิที่จะขอให้นายคลังสินค้าออกให้ใหม่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากเอกสารเหล่านี้เป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงถึงการมีกรรมสิทธิในสินค้าที่ฝากไว้ ณ คลังสินค้า หรือเป็นหลักฐานการจำหน่ายสินค้าที่ผู้รับจำหน่ายยึดถือไว้แทนสินค้าซึ่งเป็นวัตถุแห่งการจำหน่าย อีกทั้งเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการโอนกรรมสิทธิในสินค้าหรือโอนสิทธิในการชำระหนี้จำหน่ายอีกด้วย เมื่อสูญหายไปนายคลังสินค้าจำต้องออกให้ใหม่เพื่อใช้ในความมุ่งหมายดังกล่าวแล้วแทนฉบับเดิม ในการออกให้ใหม่นี้ นายคลังสินค้ามีหน้าที่จะต้องจดหมายไว้ในต้นขั้ว เป็นสำคัญ และผู้ทรงเอกสารที่ขอให้ออกให้ใหม่นั้นจะต้องให้ประกันแก่นายคลังสินค้าตามสมควร ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันไว้ในกรณีที่อาจมีการทุจริตเกิดขึ้นและคลังสินค้าต้องเสียหาย

(4) การออกต้องระบุชื่อผู้ฝาก ใบรับของคลังสินค้า และประทวนสินค้าเป็นตราสารที่มีลักษณะและความมุ่งหมายในการใช้ในงานองเดียวกับตัวเงิน การออกตัวเงินบางประเภท เช่น ตัวแลกเงิน และเช็คอาจออกให้แก่ผู้ถือโดยไม่ต้องระบุชื่อก็ได้ แต่การออกใบรับของคลังสินค้า และประทวนสินค้านั้นกฎหมายบัญญัติว่า หากออกให้แก่ผู้ถือได้ไม่ ต้องออกให้โดยระบุชื่อผู้ฝากสินค้าเสมอ

ลักษณะและรายการของใบรับของสินค้าและประทวนสินค้า

กฎหมายได้กำหนดลักษณะของใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้า ตลอดรายการที่ต้องมีในเอกสารทั้งสองอย่างนี้ว่า ต้องมีเลขลำดับตรงกันกับเลขในต้นขั้ว และลงลายมือชื่อของนายคลังสินค้าและให้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

- (1) ชื่อ หรือยี่ห้อ และสำนักของผู้ฝาก
- (2) ที่ตั้งคลังสินค้า
- (3) คำบำเหน็จสำหรับเก็บรักษา
- (4) สภาพของสินค้าที่เก็บรักษา และน้ำหนักหรือขนาดแห่งสินค้านั้น กับทั้งสภาพจำนวนและเครื่องหมายหีบห่อ
- (5) สถานที่และวันออกไปรับของคลังสินค้า และประทวนสินค้านั้น
- (6) ถ้าได้กำหนดกันไว้ว่าให้เก็บสินค้าไว้ชั่วคราวเท่าใด ให้แจ้งกำหนดนั้นด้วย
- (7) ถ้าของที่เก็บรักษามีประกันภัย ให้แสดงจำนวนเงินที่ประกันภัย กำหนดเวลาที่ประกันภัยและชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับประกันภัยด้วย

อนึ่ง นายคลังสินค้าต้องจดยละเอียด ทั้งนี้ลงไว้ในต้นขั้วด้วย แบบฟอร์มที่ 9-1, 9-2 และ 9-3 แสดงตัวอย่าง ต้นขั้ว, ใบรับของคลังสินค้า และประทวนสินค้า ตามลำดับในหน้าต่อไป

ตัวอย่าง
ต้นขั้ว

เลขที่.....

บริษัท.....จำกัด

สำนักงาน : เลขที่.....

วันที่.....

ได้รับฝากสินค้าจาก.....

อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....แขวง.....เขต.....จังหวัด.....

ดั่งมีรายละเอียดต่อไปนี้ โดยผู้ฝากยอมรับเงื่อนไขดังปรากฏในด้านหลัง

เก็บไว้ในคลังสินค้า บริษัท.....จำกัด โกดังที่.....ถนน.....จังหวัด.....

กำหนดเวลาฝากสินค้าตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

คำบำเหน็จเก็บรักษา.....บาท ต่อเดือน

เครื่องหมายและ เลขลำดับบนหีบห่อ	สภาพและรายการสินค้าเป็นไป ตามที่รับแจ้งจากผู้ฝาก โดยไม่มีการตรวจสอบ	จำนวน	น้ำหนัก/ ขนาด	ราคา ประเมิน	หมายเหตุ

รายการประกันภัย

วันที่	นามผู้รับประกัน	กรมธรรม์	จำนวนเงินที่ประกัน	กำหนดเวลาประกัน

รายการถอนสินค้า

วันที่	รายการ	จำนวน	คงเหลือ	นามผู้ฝาก	ผู้จัดการ	หมายเหตุ

บริษัท.....จำกัด

ลงนาม.....นายกคลังสินค้า

แบบฟอร์มที่ 9-1 ตัวอย่างต้นขั้ว (ด้านหน้า)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.25.....ได้รับหนังสือจาก.....
แจ้งว่าได้รับจำหน่ายสินค้ารายนี้จาก.....ผู้ฝาก
เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....บาทถ้วน)
คิดดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อเดือน และหนี้ถึงกำหนดชำระในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ลงนาม.....นายกคลังสินค้า

เงื่อนไขของการฝาก

ผู้ทรงใบรับนี้ยอมผูกพันตนเองตามเงื่อนไขดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ.-

(1) บริษัทจะไม่รับผิดชอบในการที่ของซึ่งเก็บรักษาไว้นี้ต้องสูญหายไป ซึ่งน้ำหนักหรือส่วนหนึ่ง ส่วนใดหรือทั้งหมดต้องถูกทำลายหรือสูญหายไปโดยธรรมชาติ หรือโดยความแปรปรวนของอากาศ หรือโดยความบกพร่องในการผูกมัดหีบห่อ หรือด้วยเหตุที่หีบห่อหรือเครื่องป้องกันนั้นได้บุบสลายเสียหายไป หรือโดยอันตรายอันเกิดจากการกระทำของแมลงหรือสัตว์หรือโดยภัยนอกอำนาจ เช่น อุทกภัย วาตะภัย ภัยอันเกิดจากสงคราม การจลาจล การนัดหยุดงานของกรรมกรและอื่น ๆ

(2) ในกรณีที่สินค้าที่นำฝากมิได้มีประกัน และผู้ฝากมิได้ขอร้องให้บริษัทนี้จัดการในเรื่องเอาประกัน อัดค้ำภัยแทนตน บริษัทเป็นอันพ้นความรับผิดชอบอันเกิดจากอัดค้ำภัยไม่ว่ากรณีใด ๆ

(3) ความรับผิดชอบของบริษัทจะจำกัดเพียงจำนวนเงินเท่าที่ปรากฏในใบสำคัญประกันภัย หรือเพียงเท่าราคาสินค้าที่ผู้ฝากได้แจ้งไว้ และถ้าในกรณีที่ได้มีการถอนสินค้าไปบ้างแล้ว ความรับผิดชอบที่กล่าวแล้วก็จะต้องลดลงตามส่วน

(4) ผู้ใดจะโดยรู้หรือโดยประมาทเลินเล่อก็ตาม นำวัตถุระเบิดหรือ วัตถุอันตรายหรือวัตถุอันต้องห้ามตามกฎหมายมาฝากไว้ โดยมีได้บอกกล่าวและได้รับความยินยอมจากบริษัทเป็นพิเศษแล้ว เป็นการมิชอบและถ้าบริษัทตรวจพบบริษัทสงวนสิทธิ์ที่จะทำลาย จำหน่ายหรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ตามที่บริษัทเห็นสมควร โดยคิดค่าใช้จ่ายในการนี้จากผู้ฝาก และถ้าบริษัทได้รับความเสียหายจากวัตถุอันตรายด้วยประการใด ๆ ผู้นำวัตถุนั้น ๆ มาฝากจักต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายนั้นให้แก่บริษัทอีกด้วย

(5) ในกรณีที่กำหนดอายุของการฝากได้สุดสิ้นลง หรือในกรณีที่บริษัทได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้ามาแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือน ผู้ทรงใบรับนี้มิได้มานำของออกไปจากที่เก็บรักษา บริษัทจะได้คิดค่าเก็บรักษาเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า นับแต่วันที่ซึ่งถึงกำหนดดังกล่าวแล้ว

(6) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการขนของในขณะที่รับเข้าเก็บในโรงสินค้ากิติ ในการขนออกจากโรงสินค้ากิติ ตลอดจนการขนย้ายตรวจสอบเพื่อความบริสุทธิ์ปลอดภัยกิติ บริษัทยอมทำได้ โดยคิดค่าใช้จ่ายจากผู้ฝาก

(7) อันการคำนวณเวลาในการคิดค่าเช่านั้นหากการฝากสินค้าต่ำกว่า 15 วัน ก็จะคำนวณเป็น 15 วัน หากฝากสินค้าเกิน 15 วัน แต่ไม่เกิน 1 เดือน ก็จะคำนวณเป็น 1 เดือน เมื่อฝากเกินกว่า 1 เดือนแล้ว ก็จะคำนวณตามเกณฑ์เช่นเดียวกัน

(8) เวลาใดเวลาหนึ่ง ถ้าบริษัทเห็นว่าของที่ผู้ฝากทำการสลักหลังจำหน่ายไว้กับบริษัทได้เสื่อมราคา ลงจะด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม หรือถ้าว่าสิ่งของที่จำหน่ายไว้นี้ได้บุบสลายหรือต้องภัยอันตรายสูญหายไป บริษัททรงไว้ซึ่งสิทธิ์ที่จะเรียกร้องให้ผู้ฝากนำของมาเพิ่มเติมหรือนำเงินส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของตนเงินและดอกเบี้ยมาคืนให้กับบริษัท ถ้าผู้จำหน่ายปิดพริ้วไม่ยอมปฏิบัติหรือไม่สามารถปฏิบัติตามความที่กล่าวมานี้บริษัทมีสิทธิ์จะเอาทรัพย์สินที่ฝากไว้นี้ออกขายทอดตลาดได้ อนึ่ง ถ้าเงินซึ่งได้จากการขายทอดตลาดนี้มีจำนวนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระ คือ ต้นเงิน และดอกเบี้ย และค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ เงินยังขาดจำนวนอยู่เท่าใด ผู้จำหน่ายจะต้องรับผิดชอบรับใช้เงินที่ขาดจำนวนอยู่นั้นให้แก่บริษัทจนครบถ้วน

แบบฟอร์มที่ 9-1 ตัวอย่างต้นขั้ว (ด้านหลัง)

ใบรับของคลังสินค้า

เลขที่.....

บริษัท.....จำกัด

สำนักงาน : เลขที่.....

วันที่.....

ได้รับฝากสินค้าจาก.....

อยู่บ้านเลขที่..... ถนน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ดั่งมีรายละเอียดต่อไปนี้ โดยผู้ฝากยอมรับเงื่อนไขดังปรากฏในด้านหลัง

เก็บไว้ในคลังสินค้า บริษัท..... จำกัด โกดังที่..... ถนน..... จังหวัด.....

กำหนดเวลาฝากสินค้าตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....

ค่าบำรุงเก็บรักษา..... ละ..... บาท ต่อเดือน

เครื่องหมายและ เลขลำดับบนหีบห่อ	สภาพและรายการสินค้า เป็นไปตามที่รับแจ้ง จากผู้ฝากโดยไม่มี การตรวจสอบ	จำนวน	น้ำหนัก/ ขนาด	ราคา ประเมิน	หมายเหตุ

รายการประกันภัย

วันที่	นามผู้รับประกัน	กรมธรรม์	จำนวนเงินที่ประกัน	กำหนดเวลาประกัน

รายการถอนสินค้า

วันที่	รายการ	จำนวน	คงเหลือ	นามผู้ฝาก	ผู้จัดการ	หมายเหตุ

บริษัท..... จำกัด

ลงนาม..... นายคลังสินค้า

- ข้อสังเกต :
- (1) ถ้าผู้ฝากประสงค์จะโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าให้ผู้อื่น ต้องสลักหลังใบรับนี้ และต้องระบุชื่อผู้รับโอนนั้นด้วย
 - (2) เมื่อจะรับเอาสินค้า ต้องเวนคืนใบรับฉบับนี้
 - (3) ถ้ายังไม่มีการจำหน่าย จะโอนใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าต่างหากจากกันไม่ได้

แบบฟอร์มที่ 9-2 ตัวอย่างใบรับของคลังสินค้า (ด้านหน้า)

รายการโอนกรรมสิทธิ์

ข้าพเจ้า.....ผู้ฝากได้โอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าตามใบรับของคลังสินค้าให้แก่.....
.....ตั้งแต่วันสัปดาห์หลังนี้เป็นต้นไป
ลงนาม.....ผู้ฝาก (สัปดาห์หลัง)
ลงนาม.....ผู้รับโอน

รายการจำหน่ายสินค้าตามประทวน

ข้าพเจ้า.....ผู้ฝากได้จำหน่ายสินค้าตามใบรับของคลังสินค้านี้ไว้กับ.....
.....เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....) มีกำหนด.....
นับแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เป็นต้นไป ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ.....ต่อเดือน และได้ส่งมอบ
ใบประทวนสินค้าแก่ผู้รับจำหน่ายแล้ว จึงได้จัดแจ้งไว้ ณ ที่นี้ด้วย
ลงนาม.....ผู้ฝาก (สัปดาห์หลัง)
ลงนาม.....ผู้รับจำหน่าย
สัปดาห์หลัง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เงื่อนไขของการฝาก

ผู้ทรงใบรับนี้ยอมผูกพันตนเองตามเงื่อนไขดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ.-

(1) บริษัทจะไม่รับผิดชอบในการที่ของซึ่งเก็บรักษาไว้นี้ ต้องสูญหายไปซึ่งน้ำหนักหรือส่วนหนึ่ง
ส่วนใดหรือทั้งหมดต้องถูกทำลายหรือสูญหายไปโดยธรรมชาติ หรือโดยความแปรปรวนของอากาศ
หรือโดยความบกพร่องในการผูกมัดหีบห่อ หรือด้วยเหตุที่หีบห่อหรือเครื่องป้องกันนั้นได้บุบสลายเสียหาย
ไป หรือโดยอันตรายอันเกิดจากการกระทำของแมลงหรือสัตว์หรือโดยภัยนอกอำนาจ เช่น อุทกภัย ภาวะภัย
ภัยอันเกิดจากสงคราม การจลาจล การนัดหยุดงานของกรรมกรและอื่น ๆ

(2) ในกรณีที่สินค้าที่นำฝากก็ได้มีการประกัน และผู้ฝากมิได้ร้องขอให้บริษัทนี้จัดการในเรื่อง
เอาประกันอัคคีภัยแทนตน บริษัทเป็นอันพ้นความรับผิดชอบอันเกิดจากอัคคีภัยไม่ว่ากรณีใด ๆ

(3) ความรับผิดชอบของบริษัทจะจำกัดเพียงจำนวนเงินเท่าที่ปรากฏในใบสำคัญประกันภัย
หรือเพียงเท่าราคาสินค้าที่ผู้ฝากได้แจ้งไว้ และถ้าในกรณีที่ได้มีการถอนสินค้าไปบ้างแล้ว ความรับผิดชอบ
ที่กล่าวแล้ว ก็จะต้องลดลงตามส่วน

(4) ผู้ใดจะโดยรู้หรือโดยประมาทเลินเล่อก็ตาม นำวัตถุระเบิดหรือวัตถุอันตราย หรือวัตถุอันต้อง
ห้ามตามกฎหมายมาฝากไว้โดยมิได้บอกกล่าวและได้รับความยินยอมจากบริษัทเป็นพิเศษแล้ว เป็นการ
มิชอบ และถ้าบริษัทตรวจพบ บริษัทสงวนสิทธิ์ที่จะทำลายหรือจำหน่ายหรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ตาม
ที่บริษัทเห็นสมควร โดยคิดค่าใช้จ่ายในการนี้จากผู้ฝาก และถ้าบริษัทได้รับความเสียหายจากวัตถุอันตราย
ประการใด ๆ ผู้นำวัตถุอันตรายนั้น ๆ มาฝากจักต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายนั้นให้แก่บริษัทอีกด้วย

(5) ในกรณีที่กำหนดอายุของการฝากได้สิ้นสุดลง หรือในกรณีที่บริษัทได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า
มาแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือน ผู้ทรงใบรับนี้ มิได้มานำของออกไปจากที่เก็บรักษา บริษัทจะได้คิดค่าเก็บรักษา
เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า นับแต่วันที่ซึ่งถึงกำหนดดังกล่าวแล้ว

(6) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการขนของในขณะรับเข้าเก็บในโรงสินค้าก็ดี ในการขนออก จากโรงสินค้าก็ดี ตลอดจนการขนย้าย ตรวจสอบเพื่อความบริสุทธิ์ปลอดภัยก็ดี บริษัทย่อมทำได้โดยคิดค่าใช้จ่ายจากผู้ฝาก

(7) อันการคำนวณเวลาในการคิดค่าเช่านั้น หากการฝากสินค้าต่ำกว่า 15 วัน ก็จะคำนวณเป็น 15 วัน หากฝากสินค้าเกินกว่า 15 วัน แต่ไม่เกิน 1 เดือน ก็จะคำนวณเป็น 1 เดือน เมื่อฝากเกินกว่า 1 เดือน แล้ว ก็จะคำนวณตามเกณฑ์เช่นเดียวกัน

(8) เวลาใดเวลาหนึ่ง ถ้าบริษัทเห็นว่าของที่ผู้ฝากทำการสลักหลังจำหน่ายไว้กับบริษัท ได้เสื่อมราคาลง จะด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม หรือถ้าว่าสิ่งของที่จำหน่ายไว้นี้ได้บุบสลายหรือต้องภัยอันตรายสูญหายไป บริษัททรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะเรียกร้องให้ผู้ฝากนำของมาเพิ่มเติมหรือนำเงินส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของตนเงินและ ดอกเบี้ยมาคืนให้กับบริษัท ถ้าผู้จำหน่ายผิดหรือไม่ยอมปฏิบัติหรือไม่สามารถปฏิบัติตามความที่กล่าวมานี้ บริษัทมีสิทธิจะเอาทรัพย์สินที่ฝากไว้นี้ออกขายทอดตลาดได้ อนึ่ง ถ้าเงินซึ่งได้จากการขายทอดตลาดนี้มีจำนวนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระคือ เงินต้น และดอกเบี้ย และค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ เงินยังขาดจำนวน อยู่เท่าใด ผู้จำหน่ายจะต้องต้องรับผิดชอบรับใช้เงินที่ขาดจำนวนอยู่นั้นให้แก่บริษัทจนครบถ้วน

แบบฟอร์มที่ 9-2 ตัวอย่างใบรับของคลังสินค้า (ด้านหลัง)

ใบประทวนสินค้า

เลขที่.....

บริษัท.....จำกัด

สำนักงาน : เลขที่.....

วันที่.....

ได้รับฝากสินค้าจาก.....

อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ดั่งมีรายละเอียดต่อไปนี้ โดยผู้ฝากยอมรับเงื่อนไขดังปรากฏในด้านหลัง

เก็บไว้ในคลังสินค้า บริษัท.....จำกัด โกดังที่.....ถนน.....จังหวัด.....

กำหนดเวลาฝากสินค้าตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

ค่าบำเหน็จเก็บรักษา.....ละ.....บาท ต่อเดือน

เครื่องหมายและ เลขลำดับบนหีบห่อ	สภาพและรายการสินค้า เป็นไปตามที่รับแจ้ง จากผู้ฝากโดยไม่มี การตรวจสอบ	จำนวน	น้ำหนัก/ ขนาด	ราคา ประเมิน	หมายเหตุ

รายการประกันภัย

วันที่	นามผู้รับประกัน	กรมธรรม์	จำนวนเงินที่ประกัน	กำหนดเวลาประกัน

รายการถอนสินค้า

วันที่	รายการ	จำนวน	คงเหลือ	นามผู้ฝาก	ผู้จัดการ	หมายเหตุ

บริษัท.....จำกัด

ลงนาม.....นายคลังสินค้า

ข้อสังเกต

- (1) ถ้าผู้ฝากต้องการจำหน่ายสินค้าที่ฝากไว้ ก็อาจทำได้ด้วยวิธีสลักหลังประทวนสินค้านี้ แต่ต้องแยกประทวน
- (2) ออกจากใบรับของคลังสินค้า และส่งมอบประทวนนั้นแก่ผู้รับสลักหลัง

- (3) เมื่อสลักหลังประทวน ต้องจัดแจ้งไว้ในใบรับของคลังสินค้าด้วย
- (4) ผู้รับสลักหลังต้องมีจดหมายบอกกล่าวแก่นายคลังสินค้าให้ทราบจำนวนหนี้ ซึ่งจำนำสินค้า เป็นประกันทั้งบอกจำนวนดอกเบี้ย และวันอันหนี้ถึงกำหนดชำระ
- (5) ถ้าแยกประทวนออกสลักหลังจำนำแล้วจะรับเอาสินค้าได้แต่เมื่อเวณคืนทั้งใบรับของคลังสินค้า และประทวนสินค้า

แบบฟอร์มที่ 9-3 ตัวอย่างประทวนสินค้า (ด้านหน้า)

รายการสลักหลัง

ข้าพเจ้า.....ผู้ฝาก ได้จำนำสินค้าที่จัดแจ้งใบประทวนนี้ไว้กับ.....
เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....)
 มีกำหนด.....นับแต่วันสลักหลังนี้เป็นต้นไป และยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ.....
 ต่อเดือน
 ข้าพเจ้าผู้ฝากกับผู้รับจำนำ ได้จัดแจ้งการสลักหลังนี้ไว้ในใบรับของคลังสินค้าด้วยแล้วแต่วันที่....
 เดือน.....พ.ศ.....

ลงนาม.....ผู้ฝาก
 ลงนาม.....ผู้รับจำนำ
 สลักหลัง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เงื่อนไขของการฝาก

ผู้ทรงใบรับนี้ยอมผูกพันตนเองตามเงื่อนไขดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ.-

- (1) บริษัทจะไม่รับผิดชอบในการที่ของซึ่งเก็บรักษาไว้นี้ ต้องสูญหายไปซึ่งน้ำหนักหรือส่วนหนึ่ง ส่วนใดหรือทั้งหมดต้องถูกทำลายหรือสูญหายไปโดยธรรมชาติ หรือโดยความแปรปรวนของอากาศ หรือโดยความบกพร่องในการผูกมัดหีบห่อ หรือด้วยเหตุที่หีบห่อหรือเครื่องป้องกันนั้นได้บุบสลายเสียหาย ไป หรือโดยอันตรายอันเกิดจากการกระทำของแมลงหรือสัตว์หรือโดยภัยนอกอำนาจ เช่น อุทกภัย ภาวะภัย ภัยอันเกิดจากสงคราม การจลาจล การนัดหยุดงานของกรรมกรและอื่น ๆ
- (2) ในกรณีที่สินค้าที่นำฝากมิได้มีการประกัน และผู้ฝากมิได้ร้องขอให้บริษัทนี้จัดการในเรื่อง เอาประกันอัคคีภัยแทนตน บริษัทเป็นอันพ้นความรับผิดชอบอันเกิดจากอัคคีภัยไม่ว่ากรณีใด ๆ
- (3) ความรับผิดชอบของบริษัทจะจำกัดเพียงจำนวนเงินเท่าที่ปรากฏในใบสำคัญประกันภัย หรือเพียงเท่าราคาสินค้าที่ผู้ฝากได้แจ้งไว้ และถ้าในกรณีที่ได้มีการถอนสินค้าไปบ้างแล้ว ความรับผิดชอบ ที่กล่าวแล้ว ก็จะต้องลดลงตามส่วน
- (4) ผู้ใดจะโดยรู้หรือโดยประมาทเลินเล่อก็ตาม นำวัตถุระเบิดหรือวัตถุอันตราย หรือวัตถุอันต้อง ห้ามตามกฎหมายมาฝากไว้โดยมิได้บอกกล่าวและได้รับความยินยอมจากบริษัทเป็นพิเศษแล้ว เป็นการ มิชอบ และถ้าบริษัทตรวจพบ บริษัทสงวนสิทธิ์ที่จะทำลายหรือจำหน่ายหรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ตาม ที่บริษัทเห็นสมควร โดยคิดค่าใช้จ่ายในการนี้จากผู้ฝาก และถ้าบริษัทได้รับความเสียหายจากวัตถุนั้นด้วย ประการใด ๆ ผู้นำวัตถุนั้น ๆ มาฝากจักต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายนั้นให้แก่บริษัทอีกด้วย

(5) ในกรณีที่กำหนดอายุของการฝากได้สิ้นสุดลง หรือในกรณีที่บริษัทได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้ามาแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือน ผู้ทรงใบรับนี้ มิได้มานำของออกไปจากที่เก็บรักษา บริษัทจะได้คิดค่าเก็บรักษาเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า นับแต่วันที่ซึ่งถึงกำหนดดังกล่าวแล้ว

(6) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการขนของในขณะรับเข้าเก็บในโรงสินค้าก็ดี ในการขนออกจากโรงสินค้าก็ดี ตลอดจนการขนย้าย ตรวจสอบเพื่อความบริสุทธิ์ปลอดภัยก็ดี บริษัทยอมทำได้โดยคิดค่าใช้จ่ายจากผู้ฝาก

(7) อันการคำนวณเวลาในการคิดค่าเช่านั้น หากการฝากสินค้าต่ำกว่า 15 วัน ก็จะคำนวณเป็น 15 วัน หากฝากสินค้าเกินกว่า 15 วัน แต่ไม่เกิน 1 เดือน ก็จะคำนวณเป็น 1 เดือน เมื่อฝากเกินกว่า 1 เดือนแล้ว ก็จะคำนวณตามเกณฑ์เช่นเดียวกัน

(8) เวลาใดเวลาหนึ่ง ถ้าบริษัทเห็นว่าของที่ผู้ฝากทำการสลักหลังจำนำไว้กับบริษัท ได้เสื่อมราคาลง จะด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม หรือถ้าว่าสิ่งของที่จำนำไว้นี้ได้บุบสลายหรือต้องภัยอันตรายสูญหายไป บริษัททรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะเรียกร้องให้ผู้ฝากนำของมาเพิ่มเติมหรือนำเงินส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของต้นทุนและดอกเบี้ยมาคืนให้กับบริษัท ถ้าผู้จำนำบิดพลิ้วไม่ยอมปฏิบัติหรือไม่สามารถปฏิบัติตามความที่กล่าวมานี้ บริษัทมีสิทธิจะเอาทรัพย์สินที่ฝากไว้นี้ออกขายทอดตลาดได้ อนึ่ง ถ้าเงินซึ่งได้จากการขายทอดตลาดนี้มีจำนวนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระคือ เงินต้น และดอกเบี้ย และค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ เงินยังขาดจำนวนอยู่เท่าใด ผู้จำนำจะต้องตอบรับผิดชอบรับใช้เงินที่ขาดจำนวนอยู่นั้นให้แก่บริษัทจนครบถ้วน

แบบฟอร์มที่ 9-3 ตัวอย่างประทวนสินค้า (ด้านหลัง)

5. การโอนสินค้า

การโอนสินค้า หมายถึงการโอนไปซึ่งกรรมสิทธิ์ที่มีอยู่เหนือสินค้าที่ฝากไว้กับคลังสินค้า ผู้ที่จะโอนได้ก็คือผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในสินค้านั้นอยู่แล้ว เช่น เจ้าของสินค้าซึ่งเป็นผู้ฝาก ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้า ซึ่งได้รับโอนมาจากผู้อื่นโดยชอบ เหตุแห่งการโอนอาจเกิดจากการซื้อขาย การให้ การแลกเปลี่ยน หรือนิติกรรมอื่นใดที่เป็นมูลแห่งหนี้ซึ่งถือเอาการโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้านั้นเป็นวัตถุประสงค์แห่งหนี้ เรื่องต่างๆ ที่จะกล่าวถึงในการโอนสินค้านั้นนี้ คือ

- (1) สิทธิในการโอน
- (2) วิธีการโอน
- (3) ผลของการโอน

สิทธิในการโอน

กฎหมายลักษณะเก็บของในคลังสินค้าบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในการโอนสินค้านั้น เก็บรักษาอยู่ในคลังสินค้าไว้ว่า อันใบรับของคลังสินค้านั้น ย่อมให้สิทธิแก่ผู้ฝากที่จะสลักหลังโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าไปเป็นของผู้อื่นได้ ซึ่งหมายความว่า เมื่อผู้ฝากสินค้าได้รับมอบใบรับของคลังสินค้าจากนายคลังสินค้าแล้ว ก็มีสิทธิที่จะโอนสินค้านั้นให้แก่ผู้ใดก็ได้ โดยเพียงแต่สลักหลังใบรับของคลังสินค้าเท่านั้น ไม่ต้องเอาสินค้าที่เก็บอยู่ในคลังสินค้าออกไปส่งมอบให้แก่กันเลย และผู้รับโอนไปก็มีสิทธิที่จะสลักหลังโอนต่อไปยังบุคคลอื่นต่อไปได้อีกเป็นทอด ๆ ทำนองเดียวกับวิธีการในการโอนตัวเงิน

วิธีการโอน

กฎหมายลักษณะเก็บของในคลังสินค้าบัญญัติเป็นบทบังคับไว้ว่า กรรมสิทธิ์ในสินค้าที่เก็บรักษาไว้ นั้น ท่านว่าอาจโอนได้แต่ด้วยสลักหลังใบรับของคลังสินค้าเท่านั้น และอันใบรับของคลังสินค้าหาอาจสลักหลังให้แก่ผู้ถือได้ไม่ หมายความว่าสินค้าที่ฝากเก็บรักษาไว้ในคลังสินค้านั้น จะโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่กันโดยวิธีอื่นใดไม่ได้ทั้งสิ้น จะต้องใช้ใบรับของคลังสินค้าเท่านั้นเป็นเอกสารในการโอน โดยวิธีสลักหลังให้มีข้อความเป็นทำนองข้างล่างนี้ แล้วลงนามทั้งผู้โอนและผู้รับโอน แล้วผู้โอนส่งมอบใบรับของคลังสินค้าที่ได้สลักหลังและลงลายมือชื่อแล้วนั้นให้แก่ผู้รับโอน ตัวอย่างข้อความที่ต้องจดแจ้งไว้ด้านหลังของใบรับของคลังสินค้า เพื่อการโอนคือ

รายการโอนกรรมสิทธิ์

ข้าพเจ้า.....ผู้ฝาก ได้โอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าตามใบรับของคลัง
สินค้านี้ ให้แก่.....ตั้งแต่วันที่.....เป็นต้นไป

ลงนาม.....ผู้ฝาก (ผู้โอน)

ลงนาม.....ผู้รับโอน

สลักหลัง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เมื่อได้มีการสลักหลังและส่งมอบใบรับของคลังสินค้าให้แก่ผู้รับโอนแล้ว กรรมสิทธิ์
ในสินค้าที่เก็บรักษาอยู่ในคลังสินค้านี้เป็นอันตกเป็นของผู้รับโอนโดยสมบูรณ์ กฎหมายมิได้
กำหนดให้ต้องมีการแจ้งหรือบอกกล่าวให้แก่ขายคลังสินค้านั้นแต่อย่างใด ในทางปฏิบัติผู้รับ
โอนควรจะได้แจ้งให้ขายคลังสินค้านั้นทราบด้วย เพื่อขายคลังสินค้านั้นจะรู้ว่าผู้ใดเป็นเจ้าของสินค้า
ที่เก็บรักษาอยู่ในขณะนั้นจะเรียกค่าเสียหาย การเก็บรักษาจากใคร และเมื่อถึงกำหนดต้อง
รับสินค้าคืนแล้วขายคลังสินค้านั้นจะส่งมอบคืนให้กับผู้ใด หรือเพื่อการติดต่อแจ้งข่าวสารต่าง ๆ
ระหว่างขายคลังสินค้านั้นกับเจ้าของผู้มียกรรมสิทธิ์ในสินค้านั้น

สำหรับประทวนสินค้านั้นเป็นตราสารที่ใช้ในการจำหน่ายสินค้าโดยเฉพาะ การโอน
กรรมสิทธิ์จึงไม่ต้องการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดต่อประทวนสินค้า แต่กฎหมายบัญญัติไว้
ว่า ตราบใดสินค้าที่เก็บรักษาไว้ไม่ได้จำหน่าย ท่านว่าจะโอนใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้านั้น
ไปต่างหากจากกันไม่ได้อยู่ตราบนั้น ดังนั้นเมื่อผู้โอนมีประทวนสินค้านั้นอยู่คู่กันกับใบรับของ
คลังสินค้า ก็ต้องส่งมอบประทวนสินค้านั้นให้แก่ผู้รับโอนไปพร้อมกับใบรับของคลังสินค้า
ด้วย เพื่อผู้รับโอนซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในสินค้านั้นแล้วจะได้นำไปจำหน่ายได้เมื่อต้องการ

ผลของการโอน

การโอนทำให้กรรมสิทธิ์ในสินค้าเปลี่ยนมือจากผู้โอนไปยังผู้รับโอนดังกล่าว
แล้ว ในการนี้ผู้รับโอนย่อมได้รับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ซึ่งผู้โอนมีอยู่ก่อนแล้ว ผู้รับโอนมีสิทธิที่จะ
รับสินค้าคืนจากคลังสินค้า มีสิทธิในฐานะเป็นเจ้าของสินค้าตามกฎหมาย เช่น มีสิทธิใช้สอยและ
จำหน่ายสินค้าของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งสินค้านั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งสินค้า
ของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับสินค้านั้น
โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น นอกจากได้สิทธิดังกล่าวแล้ว ผู้รับโอนยังได้ไปซึ่งหน้าที่ทั้ง
ปวงเกี่ยวกับสินค้านั้นด้วย เช่น หน้าที่จะต้องชำระค่าเก็บรักษาและค่าตอบแทนบริการ
อื่นใดเกี่ยวกับสินค้านั้นแก่ขายคลังสินค้า หน้าที่ชำระหนี้จำหน่ายในกรณีที่สินค้านั้นได้มีการจำหน่าย
ไว้กับผู้อื่นอยู่ก่อนแล้ว เป็นต้น

6. การจำหน่ายสินค้า

การประกอบกิจการคลังสินค้า สามารถทำกิจการเกี่ยวกับการจำหน่ายได้ตามเงื่อนไข ควบคุมกิจการคลังสินค้าซึ่งกำหนดกิจการที่คลังสินค้าไว้หลายอย่าง อย่างหนึ่ง คือการให้ ผู้ฝากสินค้า กู้ยืมเงิน โดยเอาสินค้าที่ฝากไว้นั้นจำหน่ายเป็นประกันแก่ผู้ประกอบกิจการคลังสินค้า โดยผู้ประกอบกิจการคลังสินค้าได้รับดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทน แต่การจำหน่ายสินค้านั้นผู้ฝากสินค้าหรือผู้ทรงกรรมสิทธิ์ในสินค้าที่เก็บรักษาอยู่ในคลังสินค้านั้นมิใช่ จะจำหน่ายไว้ได้เฉพาะแต่กับผู้ประกอบกิจการคลังสินค้าที่รับฝากสินค้าเท่านั้นก็หาไม่ แต่ยังสามารถจะจำหน่ายสินค้านั้นไว้กับสถาบันการเงินหรือบุคคลอื่นใดก็ได้ ซึ่งไม่ว่าจะจำหน่ายไว้กับผู้ใด นายคลังสินค้าจะต้องมีบทบาทเกี่ยวข้องด้วยตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จำหน่ายเป็นนอกเทศสัญญาอย่างหนึ่งที่กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้โดยเฉพาะ สัญญาจำหน่ายไม่ใช่สัญญาที่สมบูรณ์ด้วยตนเอง แต่เป็นสัญญาอุปกรณ์ของสัญญากู้ยืมเงิน ซึ่งเป็นสัญญาประธาน เช่นเดียวกับสัญญาอุปกรณ์อย่างอื่น เช่น สัญญาจำนอง และสัญญา ค้ำประกัน เป็นต้น ในความหมายโดยทั่วไปนั้นกฎหมายได้ให้นิยามศัพท์คำว่า จำหน่าย ไว้ว่า คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้จำหน่าย ส่งมอบสังหาริมทรัพย์สิ่งหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับจำหน่าย เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ แต่การจำหน่ายสินค้าที่เก็บรักษาอยู่ในคลังสินค้า สาธารณะนั้นอยู่ในประเภทการจำหน่ายสิทธิซึ่งมีตราสารอันได้แก่ใบรับของคลังสินค้าและประทวน สินค้า ซึ่งมีวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะให้กระทำได้โดยผู้จำหน่ายไม่ต้องส่งมอบสินค้า ให้แก่ผู้รับจำหน่าย แต่จะต้องมีการสลักหลังจดทะเบียนและส่งมอบตราสาร รวมทั้งการบอกกล่าวแก่นายคลังสินค้าตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดตามลำดับหัวข้อต่อไป นี้ คือ

- (1) สิทธิในการจำหน่าย
- (2) วิธีการจำหน่าย
- (3) การโอนสิทธิรับชำระหนี้จำหน่าย
- (4) การบังคับจำหน่ายขายทอดตลาด
- (5) การจัดการกับจำนวนเงินสุทธิต่างที่ขายทอดตลาดได้
- (6) สิทธิในการไล่เบียด

สิทธิในการจำหน่าย

กฎหมายบัญญัติว่า อันประทวนสินค้านั้นยอมให้สิทธิแก่ผู้ฝากที่จะสลักหลังจำหน่ายสินค้า ซึ่งจดทะเบียนไว้ในประทวนได้ โดยไม่ต้องส่งมอบสินค้านั้นแก่ผู้รับสลักหลัง และบัญญัติไว้ในอีก

มาตราหนึ่งว่า เมื่อประทวนสินค้าได้สลักหลังแล้ว สินค้านั้นจะจำหน่ายแก่ผู้อื่นอีกชั้นหนึ่งด้วยสลักหลัง
ใบรับของคลังสินค้าอย่างเดียวกันกับสลักหลังประทวนสินค้านั้นก็ได้ หมายความว่าผู้ที่มีสิทธิ
จำหน่ายสินค้าได้คือผู้ฝากสินค้าไว้กับคลังสินค้าและนายคลังสินค้าได้ออกใบรับของคลังสินค้าและ
ประทวนสินค้าให้ นอกจากนั้นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในสินค้าซึ่งได้รับโอนไปจากผู้ฝากสินค้าอีกต่อ
หนึ่ง หรือที่ได้รับโอนต่อไปเป็นทอด ๆ ซึ่งเป็นผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้านั้นย่อม
มีสิทธิเช่นเดียวกับกับผู้ฝากสินค้านั้น และมีสิทธิที่จะสลักหลังจำหน่ายสินค้าที่จดแจ้งไว้ในประทวน
สินค้าได้เช่นเดียวกัน และเมื่อประทวนสินค้าได้สลักหลังจำหน่ายในครั้งแรกไปแล้วก็ยังมีสิทธิที่จะ
สลักหลังใบรับของคลังสินค้า จำหน่ายสินค้านั้นแก่ผู้อื่นอีกชั้นหนึ่งอย่างเดียวกันกับสลักหลังประทวน
สินค้านั้นก็ได้ด้วย

วิธีการจำหน่าย

นอกจากกฎหมายจะได้บัญญัติเกี่ยวกับการให้สิทธิผู้ฝากสินค้า หรือผู้รับโอนที่เป็น
ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้า สลักหลังประทวนสินค้าในการจำหน่ายครั้ง
แรก และสลักหลังใบรับของคลังสินค้าในการจำหน่ายครั้งที่สองดังกล่าวข้างต้นแล้ว กฎหมายยังได้
บัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจำหน่ายสินค้าไว้ดังต่อไปนี้.-

(1) การสลักหลังประทวนสินค้า ประทวนสินค้าเป็นตราสารที่ใช้สำหรับการจำหน่าย
โดยเฉพาะส่วนใบรับของคลังสินค้านั้นเป็นหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ในสินค้า และใช้ในการสลัก
หลังโอนสินค้าเป็นสำคัญ แต่เพื่อความสะดวกแก่เจ้าของสินค้ากฎหมายจึงให้ใช้ใบรับของคลังสินค้า
ในการจำหน่ายแก่ผู้อื่นอีกชั้นหนึ่งเป็นการจำหน่ายครั้งที่สองได้ด้วย การสลักหลังใบรับของคลังสินค้า
และประทวนสินค้านั้นไม่ว่าจะเป็นการสลักหลังในกรณีใด ๆ ก็ตาม กฎหมายบัญญัติว่าหา
อาจสลักหลังให้แก่ผู้ถือได้ไม่ การสลักหลังประทวนสินค้าในการจำหน่ายจึงต้องระบุชื่อผู้รับจำหน่ายไว้
เสมอ สำหรับรายการที่ต้องจดแจ้งในการสลักหลังลงในประทวนสินค้านั้นกฎหมายบัญญัติ
ว่า ต้องจดแจ้งจำนวนวันที่จำหน่ายสินค้าเป็นประกัน ทั้งจำนวนดอกเบี้ยที่จะต้องชำระ และวันที่
นั้นจะถึงกำหนดชำระด้วย ตัวอย่างเช่น

รายการสลักหลัง

ข้าพเจ้า.....ผู้ฝาก ได้จำหน่ายสินค้าที่จดแจ้งในประทวนนี้ไว้กับ...
.....เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....)
มีกำหนด.....นับตั้งแต่วันสลักหลังนี้เป็นต้นไป และยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ
.....ต่อเดือน

ข้าพเจ้าผู้ฝากกับผู้รับจำนำ ได้จัดแจ้งการสลักหลังนี้ไว้ในใบรับของคลังสินค้าด้วย แล้ว ตั้งแต่ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงนาม.....ผู้ฝาก (ผู้จำนำ)

ลงนาม.....ผู้รับจำนำ

สลักหลัง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(2) การจัดแจ้งการจำนำลงในใบรับของคลังสินค้า นอกจากการสลักหลังประทวนสินค้าในการจำนำดังกล่าวแล้ว กฎหมายยังมีบทบังคับว่า เมื่อใดผู้ฝากสลักหลังประทวนสินค้าให้แก่ผู้รับจำนำ คู่สัญญาต้องจัดแจ้งการสลักหลังนั้นลงในใบรับของคลังสินค้าด้วย ถ้ามิได้จัดแจ้งไว้ดังนั้น ท่านว่าการจำนำนั้นหาอาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ผู้ซื้อสินค้าสืบไปนั้นได้ไม่ การที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ก็เพื่อเป็นทางที่จะให้ผู้ซื้อ ซึ่งจะรับโอนสินค้านั้นต่อไปได้ทราบว่าสินค้าที่ฝากเก็บรักษาอยู่ในคลังสินค้านั้นได้มีการจำนำไว้หรือไม่ เพราะผู้รับโอนจะต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ซึ่งเกี่ยวกับสินค้านั้นด้วย ถ้าหากสินค้านั้นยังติดจำนำอยู่ และผู้ซื้อได้รับโอนสินค้านั้นไปทั้งที่รู้อยู่แล้วถึงการจำนำนั้น ก็เป็นหน้าที่ของผู้รับโอนที่จะต้องชำระหนี้จำนำแทนผู้ฝากเดิม แต่ถ้ามิได้จัดแจ้งการจำนำไว้ในใบรับของคลังสินค้า ผู้ซื้อก็ไม่อาจทราบถึงการจำนำได้ เมื่อผู้ซื้อได้รับโอนไป ผู้รับจำนำจะยกเอาการจำนำนั้นขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับผู้ซื้อ ให้ชำระหนี้จำนำแก่ตนแทนผู้จำนำหาได้ไม่ ตัวอย่างรายการที่จัดแจ้งลงในใบรับของคลังสินค้า ดังนี้.-

รายการจำนำสินค้าตามประทวน

ข้าพเจ้า.....ผู้ฝาก ได้จำนำสินค้าตามใบรับของคลังสินค้านี้ไว้กับ....
.....เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....)
มีกำหนด.....นับแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เป็นต้นไป ดอกเบี้ยในอัตรา ร้อยละ.....ต่อเดือน และได้ส่งมอบประทวนสินค้านี้แก่ผู้รับจำนำแล้ว จึงได้จัดแจ้งไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

ลงนาม.....ผู้ฝาก (ผู้จำนำ)

ลงนาม.....ผู้รับจำนำ

สลักหลัง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(3) การส่งมอบประทวนสินค้านแก่ผู้รับจำนำ การจำนำสินค้าที่ฝากไว้ในคลังสินค้า โดยสลักหลังประทวนสินค้านั้น เป็นลักษณะของการจำนำสินค้าซึ่งมีตราสาร กฎหมายลักษณะ

จําแนบบัญญัติว่า ถ้ามิได้ส่งมอบตราสารนั้นให้แก่ผู้รับจําแนบ การจําแนบย่อมเป็นโมฆะ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่รับกันกับกฎหมายลักษณะเก็บของในคลังสินค้าที่ว่า เมื่อผู้ฝากประสงค์จะจําแนบสินค้า ต้องแยกประทวนออกเสียจากใบรับของคลังสินค้า และส่งมอบประทวนนั้นให้แก่ผู้รับสั๊กหลัง ดังนั้นเมื่อผู้ฝากและผู้รับจําแนบได้ลงนามสั๊กหลังการจําแนบในประทวนสินค้า และได้จัดแจ้งการจําแนบนั้นลงในใบรับของคลังสินค้าแล้ว ผู้ฝากหรือผู้จําแนบก็มีหน้าที่ต้องส่งมอบประทวนสินค้าให้แก่ผู้รับจําแนบไป กรณีนี้ประทวนสินค้าจะถูกแยกออกไปจากใบรับของคลังสินค้า ซึ่งตามปกตินั้นเมื่อไม่มีการจําแนบ เอกสารทั้งสองนี้จะอยู่คู่กันเสมอ ตามกฎหมายซึ่งบัญญัติว่า ตราบใดที่สินค้าที่เก็บรักษาไว้ไม่ได้จําแนบ ท่านว่าจะโอนใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าไปต่างหากจากกันไม่ได้อยู่ตราบนั้น

(4) การจดลงไว้ในประทวนสินค้าว่าได้จัดแจ้งการสั๊กหลังลงในใบรับของคลังสินค้าแล้ว เมื่อได้สั๊กหลังการจําแนบลงในประทวนสินค้า และได้จัดแจ้งการที่สั๊กหลังนั้นลงในใบรับของคลังสินค้าและได้ส่งมอบประทวนสินค้าให้แก่ผู้รับจําแนบแล้ว กฎหมายบัญญัติถึงขั้นต่อไปว่า ให้ผู้ฝากกับผู้รับจําแนบ จดลงไว้ในประทวนสินค้าเป็นสำคัญ ว่าได้จัดข้อความการแจ้งการที่สั๊กหลังนั้นลงในใบรับของคลังสินค้าแล้ว ดังตัวอย่างในวรรคที่สองของรายการสั๊กหลังประทวนสินค้าที่ได้แสดงไว้แล้ว ทั้งนี้ โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้ใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้านั้นมีความรับกัน เป็นประโยชน์ในทางพยานหลักฐาน มิให้มีทางโต้แย้งได้ว่าสินค้านั้นปลอดจากจําแนบ และอย่างน้อยก็เป็นการเตือนผู้รับจําแนบที่เป็นผู้ทรงประทวนสินค้าได้ว่า ถ้าไม่มีข้อความดังกล่าวแล้วจดลงไว้ในประทวนสินค้า ก็อาจเป็นได้ว่ายังไม่ได้มีการแจ้งการสั๊กหลังจําแนบนั้นลงในใบรับของคลังสินค้า จะได้ทำการตรวจสอบและร่วมกันจัดแจ้งเสียให้เรียบร้อย

(5) การมีจดหมายบอกกล่าวแก่นายคลังสินค้า เมื่อใดผู้ฝากจําแนบสินค้า และส่งมอบประทวนสินค้าแก่ผู้รับสั๊กหลังแล้ว กฎหมายลักษณะเก็บของในคลังสินค้าบัญญัติบังคับให้ผู้รับจําแนบคือผู้รับสั๊กหลังเช่นนั้นต้องมีจดหมายบอกกล่าวแก่นายคลังสินค้าให้ทราบ จำนวนหนี้ซึ่งจําแนบสินค้านั้นเป็นประกัน, ทั้งจำนวนดอกเบี้ย และวันอันหนี้นั้นจะถึงกำหนดชำระ ซึ่งความข้อนี้รับกันกับกฎหมายลักษณะจําแนบบัญญัติว่า ถ้าทรัพย์สินซึ่งจําแนบเป็นสิทธิซึ่งมีตราสารและมิได้ส่งมอบตราสารนั้นแก่ผู้รับจําแนบ ทั้งมิได้บอกกล่าวเป็นหนังสือแจ้งการจําแนบแก่ลูกหนี้แห่งสิทธินั้นด้วยไซ้ร ท่านว่าการจําแนบย่อมเป็นโมฆะ

กฎหมายบัญญัติเป็นบทบังคับต่อไปว่า เมื่อนายคลังสินค้าได้รับคำบอกกล่าวเช่นนั้นแล้ว ต้องจดรายการทั้งนั้นลงในต้นขั้ว ถ้าและมิได้จดในต้นขั้วเช่นนั้น ท่านว่าการจําแนบนั้นหาอาจจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้เจ้าหนี้ทั้งหลายของผู้ฝากได้ไม่

การมีจดหมายบอกกล่าวกรณีนี้เป็นหน้าที่ของผู้รับการสละหลัง คือผู้รับจำหน่าย ผู้รับคำบอกกล่าวคือนายคลังสินค้าซึ่งเป็นผู้เก็บรักษาสินค้ามีหน้าที่จะต้องคืนสินค้าให้แก่ผู้ทรง ใบริบของคลังสินค้าตามประทวนสินค้าที่จำหน่ายนั้น ถือได้ว่านายคลังสินค้าเป็นลูกหนี้แห่งสิทธิซึ่ง มีตราสารนั้น ในกรณีที่ผู้รับจำหน่ายเป็นบุคคลภายนอกอื่น ๆ ก็ไม่มีปัญหา คงต้องปฏิบัติให้เป็น ไปตามที่กฎหมายกำหนดได้ แต่ถ้าเป็นกรณีที่นายคลังสินค้าเป็นผู้รับจำหน่ายสินค้าที่ฝากเก็บรักษา อยู่ในคลังสินค้านั้นเสียเอง นายคลังสินค้าก็จะเป็นทั้งผู้บอกกล่าว และผู้รับการบอกกล่าวด้วยตนเอง จึงมีปัญหาหน้าคิดว่าจะต้องมีการบอกกล่าวเช่นนั้นหรือไม่ ผู้เขียนมีความเห็นว่าไม่น่าจะ ต้องมีการบอกกล่าว เพราะประการที่หนึ่งนายคลังสินค้าได้ทราบถึงการจำหน่ายนั้นอยู่แล้วก็ สามารถที่จะจดยการทั้งนั้นลงในต้นขั้วได้ และเมื่อได้จดลงไปต้นขั้วแล้วก็อาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ เจ้าหนี้ทั้งหลายของผู้ฝากได้ ประการที่สองกฎหมายลักษณะเก็บของในคลังสินค้านี้ได้บัญญัติว่า การไม่บอกกล่าวทำให้การจำหน่ายเป็นโมฆะ ซึ่งกฎหมายลักษณะนี้บัญญัติขึ้นสำหรับใช้บังคับกับ สัญญาเก็บของในคลังสินค้าโดยเฉพาะ มิได้มีบทบัญญัติให้นำเอาบทบัญญัติของลักษณะจำหน่าย มาอนุโลมใช้บังคับแต่อย่างใด การจำหน่ายสินค้านี้จึงมีผลสมบูรณ์ตามบทบัญญัติของกฎหมายลักษณะ นี้โดยเฉพาะ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม นายคลังสินค้าจะต้องจดยการทั้งนั้นลงในต้นขั้วจึงอาจจะ ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้เจ้าหนี้ทั้งหลายของผู้ฝากได้

คำว่าเจ้าหนี้ทั้งหลายของผู้ฝาก น่าจะหมายถึงเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของศาลในการ บังคับคดีและมีการยึดสินค้าของลูกหนี้คือผู้ฝากเพื่อนำออกขายทอดตลาดเอาเงินชำระหนี้ นายคลังสินค้าที่รับจำหน่ายสินค้านั้น หรือผู้รับจำหน่ายอื่นใด ก็อาจยกเอาการจำหน่ายนั้นขึ้นต่อสู้เพื่อขอ รับชำระหนี้ในฐานะเป็นเจ้าหนี้จำหน่าย ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้สามัญอื่น ๆ สำหรับการจดยการลงไปต้นขั้วของนายคลังสินค้านั้น เป็นดังตัวอย่างต่อไปนี้

รายการจำหน่าย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ได้รับหนังสือจาก.....

 แจ้งว่าได้รับจำหน่ายสินค้านี้จาก.....
 ผู้ฝาก เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....)
 คิดดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อเดือน และหนี้ถึงกำหนดชำระในวันที่.....เดือน.....
 พ.ศ.....

ลงนาม.....นายคลังสินค้า

(๘) การสลักหลังใบรับของคลังสินค้าในการจำหน่ายครั้งที่สอง กฎหมายบัญญัติว่า เมื่อประทวนสินค้าได้สลักหลังแล้ว สินค้านั้นจะจำหน่ายแก่ผู้อื่นอีกชั้นหนึ่งด้วยสลักหลังใบรับของคลังสินค้าอย่างเดียวกับสลักหลังประทวนสินค้านั้นก็ได้ ตามปกติใบรับของคลังสินค้าเป็นเครื่องมือในการโอนกรรมสิทธิในสินค้า และเป็นเอกสารที่จะต้องนำมาเวนคืนแก่นายคลังสินค้าเมื่อรับสินค้าคืน แต่เมื่อสินค้านั้นได้จำหน่ายโดยการสลักหลังและส่งมอบประทวนสินค้าให้แก่ผู้รับจำหน่ายไปแล้ว กฎหมายก็ยังให้โอกาสที่จะจำหน่ายสินค้านั้นได้อีก โดยวิธีสลักหลังใบรับของคลังสินค้าอย่างเดียวกับสลักหลังประทวนสินค้า การจำหน่ายครั้งที่สองนี้เป็นการจำหน่ายกับผู้อื่นอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่ผู้รับจำหน่ายคนเดิม เพราะถ้าจำหน่ายกับผู้รับจำหน่ายคนเดิมก็อาจทำได้เพียงแต่แก้ไขจำนวนเงินเพิ่มขึ้นจากเดิมในประทวนสินค้าที่ได้สลักหลังไว้แล้ว และจัดการแก้ไขหรือเพิ่มเติมเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้ตรงกันใหม่ ตลอดจนการบอกกล่าวแก่นายคลังสินค้าเพิ่มเติมอีกเท่านั้นก็ไม่น่าจะพอ

การจำหน่ายครั้งที่สองโดยการสลักหลังใบรับของคลังสินค้านั้น ในทางปฏิบัติคงจะมีโอกาสได้กระทำไม่มากนัก เพราะแม้ในการจำหน่ายครั้งแรกจะยังไม่เต็มมูลค่าของสินค้าที่ฝากแต่ส่วนที่เหลืออยู่คงเป็นเพียงจำนวนส่วนที่เผื่อไว้เพื่อการเสี่ยงในความไม่แน่นอนของราคาสินค้าที่จะขายได้ที่ผู้จำหน่ายคนแรก คิดเป็นส่วนลดไว้แล้วเท่านั้น ซึ่งผู้ที่รับจำหน่ายคนที่สองก็ย่อมได้ทราบจากการที่มีการจดแจ้งไว้ในใบรับของคลังสินค้าแล้ว หากมีการบังคับจำหน่ายทอดตลาดสินค้าที่ฝากไว้นั้น ผู้รับจำหน่ายคนที่สองจะมีสิทธิได้รับชำระหนี้ก็เฉพาะส่วนที่เหลือหลังจากได้หักค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด ค่าบำเหน็จและค่าบริการอื่น ๆ ของคลังสินค้า และชำระหนี้พร้อมด้วยดอกเบี้ยให้กับผู้รับจำหน่ายคนก่อนแล้วเท่านั้น นับว่าการรับจำหน่ายครั้งที่สองในสินค้านั้นเสี่ยงต่อการที่จะไม่ได้รับชำระหนี้สูงมาก จึงยากที่จะมีผู้รับจำหน่ายคนหนึ่งคนใดกล้าเสี่ยงเช่นนั้น

หากมีการจำหน่ายครั้งที่สองโดยการสลักหลังใบรับของคลังสินค้า วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ก็คงเป็นไปในทำนองเดียวกันกับการสลักหลังประทวนสินค้าในครั้งแรก เช่นข้อความที่ต้องระบุในการสลักหลัง, การลงลายมือชื่อของผู้จำหน่ายและผู้รับจำหน่าย, การบอกกล่าวแก่นายคลังสินค้า และการจดรายการลงในต้นขั้วของนายคลังสินค้า เป็นต้น เว้นแต่การจดแจ้งการสลักหลังจำหน่ายลงในประทวนสินค้าให้มีข้อความรับกันกับการสลักหลังใบรับของคลังสินค้านั้นย่อมไม่อาจกระทำได้ เพราะกรณีนี้เอกสารทั้งสองฉบับได้แยกจากกันอยู่ก่อนแล้วในการจำหน่ายครั้งแรก

การโอนสิทธิรับชำระหนี้จำหน่าย

กฎหมายลักษณะเก็บของในคลังสินค้านี้บัญญัติว่า บทบัญญัติทั้งหลายในประมวลกฎหมายนี้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) อันว่าด้วยตัวเงินนั้น ท่านให้ใช้ได้ถึงประทวนสินค้า

และใบรับของคลังสินค้าซึ่งได้สลักหลังอย่างประหวาดสินค้านั้นด้วย เพียงที่ไม่ขัดกับบทบัญญัติทั้งหลายในลักษณะนี้ ประหวาดสินค้านั้นและใบรับของคลังสินค้าที่ได้สลักหลังอย่างประหวาดสินค้านั้น หมายถึงการใช้ประหวาดสินค้านั้นหรือใบรับของคลังสินค้าในการสลักหลังจำนำ ซึ่งจะมีลักษณะเช่นเดียวกับตัวสัญญาใช้เงิน ที่ผู้จำนำออกให้แก่ผู้รับจำนำ เป็นการให้คำมั่นสัญญาว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้รับจำนำ ในวันถึงกำหนด ผู้รับจำนำจึงอาจโอนสิทธิในการที่จะได้รับชำระเงินคือนั้นจำนำนั้นให้แก่บุคคลอื่น และโอนต่อกันไปเป็นหลาย ๆ ทอดได้โดยการสลักหลังประหวาดสินค้านั้นหรือใบรับของคลังสินค้าที่ได้ใช้ในการจำนำนั้นทำนองเดียวกับการโอนตัวสัญญาใช้เงิน เมื่อได้สลักหลังโอนต่อกันไปเช่นนั้นก็ต้องใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายตัวเงินมาใช้บังคับ เช่น ในเรื่องความรับผิดชอบของผู้จำนำและผู้สลักหลังทั้งปวง สิทธิของผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายในการยื่นเอกสารนั้นต่อผู้จำนำเพื่อให้รับรอง หรือให้ใช้เงินเมื่อถึงกำหนดสิทธิในการไต่เบี่ยเอาจากผู้สลักหลังคนก่อน ๆ เมื่อผู้จำนำไม่ยอมรับรับรองหรือไม่ใช้เงินเมื่อถึงกำหนด ทั้งนี้วันแต่กรณีกฎหมายเก็บของในคลังสินค้าได้บัญญัติไว้แล้วโดยเฉพาะ เช่น การบังคับจำนำและการจัดการกับเงินสุทธิตี่ได้จากการขายทอดตลาด เป็นต้น ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป ส่วนวิธีการสลักหลังนั้น กฎหมายบัญญัติบังคับไว้โดยเฉพาะว่า อันใบรับของคลังสินค้าก็ดี ประหวาดสินค้านั้นก็ดี ทำหน้าที่หาออกให้ หรือสลักหลังให้แก่ผู้ถือได้ไม่ การสลักหลังโอนสิทธิรับชำระหนี้จำนำทั้งในประหวาดสินค้านั้น และใบรับของคลังสินค้าจึงต้องระบุชื่อผู้รับสลักหลังเสมอไป

การบังคับจำนำขายทอดตลาด

การจำนำสินค้านั้นที่เก็บรักษาอยู่ในคลังสินค้านั้นก็เพื่อเป็นประกันเงินกู้ยืม ซึ่งผู้ฝากหรือผู้รับโอนซึ่งมีกรรมสิทธิ์เหนือสินค้านั้นได้กู้ยืมไปจากนายคลังสินค้า หรือจากบุคคลอื่น เมื่อกู้ยืมเงินไปจากผู้ใดก็เอาสินค้านั้นที่เก็บรักษาอยู่ในคลังสินค้านั้นจำนำแก่ผู้นั้นโดยการสลักหลังและส่งมอบประหวาดสินค้านั้น หรือใบรับของคลังสินค้าแล้วแต่กรณีไว้แก่ผู้รับจำนำ ครั้นถึงกำหนดชำระหนี้เงินกู้ตามสัญญา ผู้จำนำก็มีหน้าที่ต้องชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ผู้ให้กู้คือผู้รับจำนำนั้น ถ้าไม่ชำระหนี้ตามกำหนดก็เป็นความผิดนัด ผู้ให้กู้ก็เกิดสิทธิที่จะบังคับจำนำเอาจากสินค้านั้นได้จำนำเป็นประกันไว้วันนั้น ถ้าเป็นการจำนำโดยทั่วไป ซึ่งผู้จำนำต้องส่งมอบทรัพย์สินที่จำนำไว้แก่ผู้รับจำนำตั้งแต่แรกแล้วนั้น การบังคับจำนำกฎหมายก็ให้สิทธิแก่ผู้รับจำนำที่จะนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดเอาเงินชำระหนี้ได้หลังจากที่ได้บอกกล่าวให้ชำระหนี้ในเวลาอันควรซึ่งกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวนั้นแล้วลูกหนี้ละเลยไม่ปฏิบัติตาม แต่ในการจำนำสินค้านั้นที่เก็บรักษาในคลังสินค้านั้น ผู้จำนำมิได้ส่งมอบสินค้านั้นแก่ผู้รับจำนำ กฎหมายจึงได้บัญญัติวิธีการบังคับจำนำไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติดังต่อไปนี้ คือ

(1) การยื่นคำคัดค้านตามระเบียบ กฎหมายบัญญัติถึงวิธีการบังคับจำหน่ายในกรณีผู้จำหน่ายสินค้าไม่ชำระหนี้ไว้ว่า ถ้าหนี้ซึ่งสินค้าจำหน่ายเป็นประกัน มิได้ชำระเมื่อวันถึงกำหนดชำระ ผู้ทรงประทวนสินค้าเมื่อได้ยื่นคำคัดค้านตามระเบียบแล้ว ชอบที่จะให้นายคลังสินค้าขายทอดตลาดสินค้านั้นได้ คำว่าผู้ทรงประทวนสินค้าในที่นี้หมายถึงผู้รับจำหน่าย หรือผู้ที่ได้รับโอนสิทธิรับชำระหนี้จำหน่ายโดยการรับสัถ์หลังประทวนสินค้าหรือใบรับของคลังสินค้าที่ใช้ในการจำหน่ายเป็นครั้งที่สอง คนสุดท้ายในเวลาที่หนี้ถึงกำหนดชำระ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิที่จะบังคับจำหน่าย และเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นคำคัดค้านตามระเบียบ

การยื่นคำคัดค้านมีวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะตัวเงิน ซึ่งอนุโลมมาใช้ในกรณีนี้ได้ โดยมีหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ว่า คำคัดค้านนั้นให้นายอำเภอ หรือผู้ทำการแทนนายอำเภอ หรือทนายความผู้ได้รับอนุญาตเพื่อการนี้เป็นผู้นำ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎข้อบังคับเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการออกใบอนุญาตและการทำคำคัดค้าน รวมทั้งกำหนดอัตราค่าฤชาธรรมเนียมอันเกี่ยวกับการนั้น

ในคำคัดค้านนั้นนอกจากชื่อ ตำแหน่ง และลายมือชื่อของผู้ทำ ต้องมีสำเนาประทวนสินค้ากับรายการสัถ์หลังทั้งหมดตรงถ้อยตรงคำ กับระบุความดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ 1. ชื่อหรือชื่อของบุคคลผู้คัดค้าน และผู้ถูกคัดค้าน 2. มูล หรือเหตุที่ต้องทำคำคัดค้านประทวนสินค้า การทวงถามและคำตอบ ถ้ามี หรือข้อที่ว่าหาตัวผู้ฝาก หรือผู้จำหน่ายไม่พบ 3. ถ้ามีการรับรอง หรือใช้เงินเพื่อแก้หน้า ให้แถลงลักษณะแห่งการเข้าแก้หน้า ทั้งชื่อหรือชื่อของผู้รับรอง หรือผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้า และชื่อบุคคลซึ่งเขาเข้าแก้หน้านั้นด้วย 4. สถานที่และวันทำคำคัดค้าน

ให้ผู้ทำคำคัดค้านส่งมอบคำคัดค้านให้แก่ผู้ร้องขอให้ทำ และให้ผู้ทำคำคัดค้านรีบส่งคำบอกกล่าวการคัดค้านนั้นไปยังผู้ถูกคัดค้าน ถ้าทราบภูมิลำเนาาก็ให้ส่งโดยจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์ หรือส่งมอบไว้ ณ ภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ไ้ ถ้าไม่ทราบภูมิลำเนาาก็ให้ปิดคำคัดค้านไว้ยังที่เห็นได้ง่าย ณ ที่ว่าการอำเภอประจำท้องที่อันผู้ถูกคัดค้านมีถิ่นที่อยู่ครั้งหลังสุด

แบบของคำคัดค้านใช้แบบฟอร์มของทางราชการตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนด

(2) การมีจดหมายบอกกล่าวให้ผู้ฝากทราบ กฎหมายบัญญัติว่า ผู้ทรงประทวนสินค้าเมื่อได้ยื่นคำคัดค้านตามระเบียบแล้ว ชอบที่จะให้นายคลังสินค้าขายทอดตลาดสินค้านั้นได้ แต่ท่านห้ามมิให้ขายทอดตลาดก่อน 8 วันนับแต่วันคัดค้าน ก่อนจะทำการขายทอดตลาด กฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงประทวนสินค้าต้องมีจดหมายบอกกล่าวให้ผู้ฝากทราบ

เวลา และสถานที่ที่จะขายทอดตลาด

ในการยื่นคำคัดค้านนั้น ผู้ทำคำคัดค้าน คือนายอำเภอ หรือผู้ทำการแทนนายอำเภอ หรือทนายความ จะส่งมอบคำคัดค้านให้แก่ผู้ร้องขอให้ทำ คือผู้ทรงประทวนสินค้านั้น ในขณะที่เดียวกันผู้ทำคำคัดค้านก็มีหน้าที่ส่งคำบอกกล่าวไปยังผู้ถูกคัดค้าน คือผู้ฝากหรือผู้จำหน่าย หรือส่งมอบไว้ ณ ภูมิลำเนาของผู้ฝาก หรือปิดประกาศไว้ แล้วแต่กรณีดังกล่าวแล้ว เมื่อผู้ทรงประทวนสินค้าได้รับคำคัดค้านแล้วก็นำมายื่นต่อนายคลังสินค้า เพื่อให้ นายคลังสินค้า ดำเนินการขายทอดตลาด การที่กฎหมายบังคับไว้ไม่ให้ขายทอดตลาดก่อน 8 วันนับแต่วันคัดค้าน ก็เพื่อให้โอกาสแก่ผู้ฝากที่ได้รับการบอกกล่าวหรือได้ทราบประกาศของนายอำเภอ หรือผู้ทำการแทนนายอำเภอ หรือทนายความผู้ทำคัดค้านแล้วอาจจะนำเงินมาชำระหนี้จำนำ ในระหว่างนั้น ก็ไม่ต้องมีการขายทอดตลาดสินค้าต่อไปก็ได้

เมื่อผู้ทรงประทวนสินค้าได้ยื่นคำคัดค้านต่อนายคลังสินค้า ก็จะได้ตกลงกันในเรื่องวัน เวลา และสถานที่ขายทอดตลาด และผู้ทรงประทวนสินค้าก็มีหน้าที่ส่งจดหมายบอกกล่าวไปยังผู้ฝาก ทั้งนี้หากสามารถทำได้ คือทราบที่อยู่ของผู้ฝากนั้น เพื่อบอกให้ทราบถึงวันเวลาและสถานที่ ขายทอดตลาดเป็นการให้โอกาสแก่ผู้ฝากอีกครั้งหนึ่งในการที่จะได้มาสู่ราคาซื้อสินค้านั้นได้ในการขายทอดตลาด ไม่เช่นนั้นอาจจะขายได้ราคาต่ำ ซึ่งเป็นผลเสียแก่ผู้ฝากนั่นเอง เพราะถ้าขายทอดตลาดได้เงินสุทธิไม่พอชำระหนี้จำนำพร้อมทั้งดอกเบี้ย ผู้ฝากหรือผู้จำหน่ายก็หาหลุดพ้นจากหนี้ไม่ จะต้องมีการะใช้หนี้นั้นจนครบถ้วน แต่ถ้าขายทอดตลาดได้ราคาสูงเกินกว่าจำนวนหนี้จำนำ หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว ส่วนที่เหลือก็จะเป็นของผู้ฝากเอง ซึ่งผู้ฝากจำเป็นต้องรักษาผลประโยชน์ของตน กฎหมายจึงบังคับต้องให้ผู้ทรงประทวนสินค้านั้นมีจดหมายบอกกล่าวแก่ผู้ฝาก ดังกล่าวแล้ว

(3) การขายทอดตลาด เป็นหน้าที่ของนายคลังสินค้าที่จะต้องจัดการในเรื่องการขายทอดตลาดสินค้าซึ่งเก็บรักษาอยู่ในคลังสินค้าของตน ในกรณีที่มีการบังคับจำนำ โดยมีกำหนด บังคับว่ามีให้ขายก่อน 8 วันนับแต่วันคัดค้านดังกล่าว แต่ต้องขายทอดตลาดภายใน 1 เดือน นับแต่วันคัดค้านด้วย หากขายช้ากว่านั้นจะมีผลให้ผู้ทรงประทวนสินค้าเสียสิทธิในการไล่เบี้ยเอาจำนวนเงินที่ค้างชำระจากผู้สละหลังคนก่อน ๆ ในกรณีที่ได้เงินสิทธิจากการขายทอดตลาดไม่พอชำระหนี้

การจัดการขายทอดตลาดของนายคลังสินค้านั้น นายคลังสินค้านั้นอาจกระทำเอง หรือมอบหมายให้บุคคลหรือนิติบุคคลอื่นที่ประกอบกิจการในด้านการขายทอดตลาด โดยเฉพาะเป็นผู้ขายแทนก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด ซึ่งเรียกว่าค่าธรรมเนียมการขายทอดตลาด นั้นคิดเอาจากเงินที่ขายได้ เหลือจากนั้นจึงจะเป็นจำนวนเงินสุทธิที่ขายทอดตลาดได้ วิธีการและ

หลักเกณฑ์ในการขายทอดตลาดนั้น มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ซึ่งหมายถึงการขายที่ให้ผู้ซื้อประมูลสู้ราคากันโดยเปิดเผย และจะตกลงขายให้กับผู้ให้ราคาสูงที่สุดนั้นเอง

การจัดการกับจำนวนเงินสุทธิที่ขายทอดตลาดได้

ในการขายทอดตลาดนั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าธรรมเนียมการขายทอดตลาดจำนวนหนึ่ง เมื่อขายทอดตลาดได้เงินเป็นจำนวนเท่าใด จะต้องหักค่าธรรมเนียมการขายทอดตลาดนี้ออกก่อน ที่เหลือจึงจะเป็นจำนวนเงินสุทธิที่ขายทอดตลาดได้ ซึ่งจำนวนนี้ เป็นหน้าที่ของนายคลังสินค้าจะต้องจัดการแบ่งสรรตามลำดับดังต่อไปนี้ คือ

(1) นายคลังสินค้าต้องหักเงินที่ค้างชำระแก่ตน เนื่องด้วยการเก็บรักษาสินค้านั้น จากจำนวนเงินสุทธิที่ขายทอดตลาดได้ นั้นหมายความว่าค่าบำเหน็จในการเก็บรักษา และค่าบริการเกี่ยวกับสินค้าที่เก็บรักษานั้น ของคลังสินค้าเป็นจำนวนแรกที่จะต้องหักเอาจากเงินสุทธิที่ได้จากการขายทอดตลาด หากมีเงินเหลือเท่าใดจึงจะจัดสรรไปใช้แก่บุคคลภายนอกในลำดับต่อไป

(2) เมื่อผู้ทรงประทวนสินค้านำประทวนมาเวนคืน ต้องเอาเงินที่เหลือนั้นให้ ตามจำนวนที่ค้างชำระแก่เขา ผู้ทรงประทวนสินค้าหมายถึงผู้รับจำนำหรือผู้ที่ได้รับโอนสิทธิการรับชำระหนี้จำนำโดยการสลักหลังส่งมอบกันเป็นทอด ๆ ไปจนถึงคนสุดท้าย ซึ่งก็คือผู้ที่ไต่ยื่นคำคัดค้านเพื่อบังคับจำนำนั่นเอง จำนวนที่ค้างชำระแก่ผู้ทรงประทวนสินค้าหมายถึงรวมถึงเงินต้นและดอกเบี้ยจนถึงวันที่ได้รับการชำระ ซึ่งในการนี้ผู้ทรงประทวนสินค้าจะต้องเวนคืนประทวนนั้นแก่นายคลังสินค้าด้วยหากมีเงินพอชำระได้จนครบจำนวน

(3) ถ้ามีเงินเหลือเท่าใด ต้องใช้แก่ผู้รับจำนำคนหลัง เมื่อเขาเวนคืนใบรับของคลังสินค้า ซึ่งได้สลักหลังจำนำแก่ผู้อื่นอีกชั้นหนึ่งอย่างเดียวกับสลักหลังประทวนสินค้า และผู้จำนำคนหลังจะต้องเวนคืนใบรับของคลังสินค้านั้นแก่นายคลังสินค้าด้วยหากเขาได้รับชำระหนี้จนครบทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย เช่นเดียวกับผู้ทรงประทวนสินค้าที่กล่าวแล้ว

(4) ถ้าไม่มีผู้รับจำนำคนหลัง หรือผู้รับจำนำคนหลังได้รับชำระหนี้จนครบถ้วนแล้ว ยังมีเงินเหลืออยู่อีก ก็ให้ชำระแก่ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้า ในที่นี้ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้า หมายถึงผู้มีกรรมสิทธิในสินค้านั้น ซึ่งอาจจะเป็นผู้ฝากหรือผู้รับโอนสินค้าจากผู้ฝาก หรือที่รับโอนกันเป็นทอด ๆ ต่อไปถึงผู้รับโอนคนสุดท้าย มิได้หมายถึงผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าในกรณีที่มีการสลักหลังจำนำอย่างประทวนสินค้า ซึ่งเป็นผู้รับจำนำคนที่สอง

(5) ถ้าจำนวนเงินสุทธิที่ขายทอดตลาดได้ ไม่พอชำระหนี้แก่ผู้ทรงประทวนสินค้านายคลังสินค้าต้องคืนประทวนสินค้าแก่เขา กับจดบอกจำนวนเงินที่ได้ชำระลงไว้ในประทวน

สินค้านั้น แล้วจดลงไว้ในสมุดบัญชีของตนด้วย กรณีนี้เป็นกรณีที่จำนวนเงินสุทธิที่ขายทอดตลาดได้ ไม่พอชำระหนี้ให้แก่ผู้รับจำนำ หรือผู้รับโอนสิทธิรับชำระหนี้จำนำที่ทรงประทวนสินค้า ซึ่งก็คือผู้ดำเนินการบังคับจำนำนั่นเอง การที่ต้องคืนประทวนสินค้าแก่เขาไปพร้อมกับจดบอกจำนวนเงินที่ได้ชำระลงไว้ในประทวนสินค้านั้นก็เพื่อให้ผู้ทรงประทวนสินค้านี้มีหลักฐานที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระส่วนที่เหลือให้แก่ตนหรือใช้เป็นหลักฐานในการไล่เบียดเอาจากผู้สลับหลังคนก่อน ๆ ตามสิทธิที่กฎหมายให้กระทำได้ และการเช่นนั้นน่าจะปฏิบัติต่อผู้รับจำนำคนที่สองที่ทรงใบรับของคลังสินค้าซึ่งสลับหลังอย่างประทวนสินค้าซึ่งยังไม่ได้รับชำระหนี้ หรือได้ชำระยังไม่ครบจำนวนนั้นด้วย

สิทธิในการไล่เบียด

ในกรณีที่มีการบังคับจำนำขายทอดตลาดสินค้าที่ฝากไว้ในคลังสินค้า และนายคลังสินค้าได้จัดการชำระเงินส่วนต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น ถ้าผู้รับจำนำ หรือผู้ทรงประทวนสินค้า หรือผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าในการสลับหลังอย่างประทวนสินค้าจำนำครั้งที่สอง จะเป็นผู้ที่ดำเนินการบังคับจำนำนั้นเองหรือไม่ก็ตาม เมื่อตนยังไม่ได้รับชำระหนี้ หรือได้รับยังไม่ครบถ้วน เพราะจำนวนเงินสุทธิที่ได้จากการขายทอดตลาดไม่พอ หนี้ที่ยังค้างอยู่นั้น เจ้าหนี้หรือผู้รับจำนำ หรือผู้ทรงตราสารในการจำนำอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตาม ยังมีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จนครบถ้วน ซึ่งทางปฏิบัติของเจ้าหนี้ ในการที่จะได้รับชำระหนี้ส่วนที่เหลือมีอยู่ 2 ทาง คือ

(1) เรียกร่องเอาจากลูกหนี้จำนำโดยตรง คือผู้ที่เป็นลูกหนี้ชั้นต้นในการกู้ยืมเงิน ซึ่งเอาสินค้านั้นจำนำเป็นประกัน ซึ่งกฎหมายลักษณะจำนำได้บัญญัติหลักไว้ว่า เมื่อบังคับจำนำได้เงินจำนวนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระ ลูกหนี้ก็ยังคงต้องรับใช้ในส่วนที่ขาดอยู่นั้น หากลูกหนี้ไม่ยอมชำระก็ต้องนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาล เพื่อบังคับคดียึดทรัพย์สินอย่างอื่นของลูกหนี้ขายทอดตลาดเพื่อเอาชำระหนี้ได้

(2) ใช้สิทธิไล่เบียดเอาจากผู้สลับหลังโอนสิทธิการรับชำระหนี้จำนำสินค้าคนก่อน ๆ ซึ่งกฎหมายลักษณะเก็บของในคลังสินค้าได้บัญญัติหลักไว้โดยเฉพาะว่า ผู้ทรงประทวนสินค้านี้มีสิทธิจะไล่เบียดเอาจำนวนเงินที่ยังค้างชำระนั้น แก่ผู้สลับหลังคนก่อน ๆ ทั้งหมด หรือแต่คนใดคนหนึ่งได้ หมายความว่าเมื่อมีการบังคับจำนำขายสินค้าที่เก็บรักษาไว้ในคลังสินค้า ซึ่งจำนำเป็นประกันการกู้ยืมเงินไว้หนี้ทอดตลาด ได้เงินไม่พอชำระหนี้แก่ผู้ทรงประทวนสินค้า หรือใบรับของคลังสินค้าที่สลับหลังจำนำอย่างประทวนสินค้าในการจำนำครั้งที่สอง และนายคลังสินค้าได้คืนตราสารเหล่านั้นให้ พร้อมกับจดบอกจำนวนเงินที่ชำระลงไว้ในตราสารนั้นแล้ว ผู้ทรง

ตราสารที่มีสิทธิไล่เบียดคือเรียกร้องเอาจากผู้สละหลังคนก่อน ๆ ซึ่งหมายถึงผู้สละหลังโอนสิทธิรับชำระหนี้ในลักษณะเดียวกันกับผู้สละหลังตัวเงินนั้นได้จะเรียกเอาจากทุกคน พร้อมกัน หรือเลือกเอาคนใดคนหนึ่งโดยไม่ต้องเรียงลำดับ หรือเรียกเอาจากคนหนึ่งแล้วยังไม่ได้ครบ จะเรียกเอาจากคนอื่นอีกก็ได้ จนกว่าจะได้รับชำระครบจำนวน

ในการที่จะไล่เบียดดังกล่าวนั้น กฎหมายได้บัญญัติเงื่อนไขบังคับไว้ด้วยว่า การที่จะใช้สิทธิไล่เบียดได้เช่นนั้น ต้องได้ขายทอดตลาดภายใน 1 เดือน นับแต่วันคัดค้าน ถ้าขายทอดตลาดช้าไปกว่านี้ก็หมดสิทธิไล่เบียดเอาจากผู้สละหลังคนก่อน ๆ แต่ยังสามารถเรียกเอาจากลูกหนี้ชั้นต้นตามที่ได้กล่าวแล้วในข้อ (1) ข้างบน และกฎหมายยังได้กำหนดอายุความฟ้องคดีไล่เบียดไว้ด้วยว่า ห้ามมิให้ฟ้องไล่เบียด เมื่อพ้นเวลา 1 ปี นับแต่วันขายทอดตลาด สำหรับผู้สละหลังที่ถูกไล่เบียด และได้ชำระหนี้ให้แก่ผู้มีสิทธิไล่เบียดจากตนไปแล้ว ก็มีสิทธิที่จะไล่เบียดเอาจากผู้สละหลังคนก่อน ๆ ของตนได้อีก แต่ต้องฟ้องไล่เบียดภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ตนได้ชำระหนี้ หรือวันที่ตนได้ถูกฟ้อง ทั้งนี้โดยอนุโลมบทบัญญัติแห่งกฎหมายตัวเงินมาใช้บังคับ

7. การคืนสินค้า

การคืนสินค้าเป็นลำดับสุดท้ายของการรับเก็บรักษาสินค้าในกิจการคลังสินค้า ผู้ฝากหรือผู้มีสิทธิรับสินค้าเป็นผู้รับคืน และนายคลังสินค้าเป็นผู้ส่งสินค้าคืน ในการคืนสินค้าที่เก็บรักษาในคลังสินค้านั้น กฎหมายลักษณะเก็บของในคลังสินค้าได้บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ ซึ่งจะได้แยกอธิบายตามหัวข้อต่อไปนี้

- (1) สิทธิในการรับคืนสินค้า
- (2) วิธีการคืนสินค้า
- (3) การปฏิบัติต่อสินค้าที่ไม่มีผู้รับคืน
- (4) ผลของการคืนสินค้า

สิทธิในการรับคืนสินค้า

สัญญาเก็บของในคลังสินค้านั้นมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาในทำนองเดียวกันกับสัญญาฝากทรัพย์ กฎหมายจึงได้บัญญัติให้นำเอาบทบัญญัติทั้งปวงในลักษณะฝากทรัพย์มาใช้บังคับด้วยเพียงเท่าที่ไม่ขัดกัน สัญญาฝากทรัพย์ หรือสัญญาเก็บของในคลังสินค้านี้ก็ดี ทรัพย์ หรือสินค้าเป็นกรรมสิทธิของผู้ฝาก นายคลังสินค้า หรือผู้รับฝากกระทำการเพื่อประโยชน์ของเจ้าของทรัพย์หรือเจ้าของสินค้าโดยได้รับค่าตอบแทน การกำหนดระยะเวลาคืนทรัพย์หรือสินค้าที่ฝากเป็นการกำหนดเพื่อประโยชน์ของผู้ฝากคือเจ้าของทรัพย์หรือสินค้า

นั้น กฎหมายจึงบัญญัติสิทธิของผู้ฝากในการคืนทรัพย์สินหรือสินค้าที่ฝากไว้นั้นเหนือผู้ฝากหรือนายคลังสินค้า คือ

(1) **สิทธิในการคืน** กฎหมายบัญญัติหลักการไว้ว่า ถ้าได้กำหนดเวลาไว้ว่าจะคืนสินค้าที่ฝากนั้นเมื่อไร นายคลังสินค้าไม่มีสิทธิจะคืนสินค้า ก่อนถึงเวลาที่กำหนด เว้นแต่ในเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้ ส่วนผู้ฝากนั้น ถึงแม้สัญญาจะกำหนดเวลาไว้ว่าจะคืนสินค้าซึ่งฝากนั้นเมื่อไรก็ตาม ถ้าว่าผู้ฝากจะเรียกคืนในเวลาใด ๆ นายคลังสินค้าก็ต้องคืนให้นายคลังสินค้าจะเรียกให้ผู้ฝากถอนสินค้าไปก่อนสิ้นระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ นั้น หากอาจทำได้ ถ้าไม่มีกำหนดเวลาส่งคืนสินค้า นายคลังสินค้าจะส่งคืนได้ต่อเมื่อบอกกล่าวให้ผู้ฝากทราบล่วงหน้า 1 เดือน แต่มิให้ผู้ฝากต้องถูกบังคับให้ถอนสินค้าไปก่อนเวลาล่วงแล้ว 2 เดือน นับแต่วันที่ได้ส่งมอบฝากไว้

(2) **ผู้มีสิทธิรับคืน** นายคลังสินค้าจำต้องคืนสินค้าซึ่งรับฝากไว้นั้น 1. ให้แก่ผู้ฝาก ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้ฝากยังคงเป็นผู้ทรงใบรับของคลังสินค้า โดยไม่ได้สลักโอนกรรมสิทธิให้แก่ผู้อื่น หรือ 2. สินค้าที่ฝากในนามของผู้ใด คืนให้แก่ผู้นั้น ซึ่งเป็นกรณีที่เจ้าของสินค้ามอบหมายให้ผู้อื่นฝากสินค้าแทนแต่ฝากในนามของผู้มอบนั่นเอง เจ้าของสินค้าที่ทรงใบรับของคลังสินค้าอยู่ก็เป็นผู้มีสิทธิรับสินค้าคืน หรือ 3. นายคลังสินค้าได้รับคำสั่งโดยชอบให้คืนสินค้านั้นแก่ผู้ใดก็คืนให้แก่ผู้นั้น ซึ่งอาจมีได้หลายกรณี เช่น ผู้รับสลักหลังโอนกรรมสิทธิที่ทรงใบรับของคลังสินค้าโดยชอบ ผู้ได้กรรมสิทธิตามคำพิพากษาของศาล และมีหมายหรือคำสั่งบังคับคดีให้ส่งมอบสินค้านั้นแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา หรือแก่เจ้าพนักงานบังคับคดี ผู้ซื้อได้จากการขายทอดตลาด หรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้มีสิทธิดังกล่าวแล้วให้รับสินค้าคืน เป็นต้น หรือ 4. หากผู้ฝากสินค้า หรือผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าโดยชอบตาย ให้นายคลังสินค้าคืนสินค้านั้นแก่ทายาทของผู้นั้น

วิธีการคืนสินค้า

การคืนสินค้าในทางปฏิบัติก็คือการส่งมอบสินค้าที่เก็บรักษาในคลังสินค้าคืนให้แก่ผู้มีสิทธิรับคืน และมีการเวนคืนเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นตราสารในการโอนและการจำหน่ายสินค้า ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ดังต่อไปนี้ คือ

(1) **กรณีที่ไม่มีจำหน่าย** เมื่อไม่มีการจำหน่ายสินค้าที่เก็บรักษาไว้ในคลังสินค้าผู้มีสิทธิรับสินค้าคืนไม่ว่าจะเป็นผู้ฝากเองหรือผู้รับโอนกรรมสิทธิก็ตามก็จะมีที่ใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้า เพราะตราใบสินค้าที่เก็บรักษาไว้ไม่ได้จำหน่าย จะโอนใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าไปต่างหากจากกันไม่ได้อยู่ตราใบนั้น แต่สินค้าที่เก็บรักษาไว้ในคลัง

นั้น จะรับเอาไปได้แต่เมื่อเวนคืนใบรับของคลังสินค้า กฎหมายไม่ได้บังคับให้ต้องเวนคืนประทวนสินค้าด้วย เมื่อไม่มีการจำหน่ายประทวนสินค้าก็ไม่มีประโยชน์อันใดที่พึงจะมีไว้ เพราะประทวนสินค้าเป็นตราสารที่ใช้สำหรับการจำหน่ายสินค้าโดยเฉพาะ ไม่ใช่เอกสารที่แสดงว่าผู้ทรงเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในสินค้า จึงไม่ต้องเวนคืนให้แก่ขายคลังสินค้าในการรับสินค้าคืน

(2) กรณีมีการจำหน่าย กฎหมายบัญญัติว่า ถ้าได้แยกประทวนสินค้าออกสลักหลังจำหน่ายแล้วจะรับเอาสินค้าได้แต่เมื่อเวนคืน ทั้งใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้า หมายความว่าเดิมทีนั้นเมื่อยังไม่มีจำหน่ายเกิดขึ้น ผู้ฝากกิตติ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้านั้นไปกิตติ จะมีทั้งใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าอยู่ในครอบครองทั้งสองอย่าง เพราะตราใบสินค้าที่เก็บรักษาไว้ไม่ได้จำหน่ายโอนใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าไปต่างหากจากกันไม่ได้ อยู่ตราใบนั้น แต่เมื่อได้สลักหลังประทวนสินค้าจำหน่ายไปแล้ว ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าก็จะไม่มีประทวนสินค้าอยู่ในครอบครองและใบรับของคลังสินค้านั้นก็จะมีกรจดแจ้งการสลักหลังประทวนสินค้าในการจำหน่ายไว้ด้วย ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าจะนำใบรับของคลังสินค้านั้นไปรับสินค้าคืนยังไม่ได้ เพราะสินค้าติดภาระจำหน่ายอยู่ต่อเมื่อได้มีการชำระหนี้จำหน่ายแล้ว ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าก็จะได้รับประทวนสินค้าคืนมาจากผู้รับจำหน่าย กฎหมายจึงบังคับให้ผู้รับคืนสินค้าต้องเวนคืนทั้งใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าได้มีการชำระหนี้จำหน่ายเสร็จสิ้นแล้ว สินค้านั้นปลอดจากการจำหน่ายแล้ว

แต่แม้สินค้านั้นจะมีการจำหน่าย ยังไม่ได้ชำระหนี้จำหน่ายให้เสร็จสิ้น และยังไม่ได้รับประทวนสินค้าคืนมารวมกับใบรับของคลังสินค้า ถ้าผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าต้องการจะรับสินค้าคืนจากคลังสินค้าก็มีทางทำได้วิธีหนึ่ง ซึ่งกฎหมายบัญญัติว่า แต่ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าอาจให้คืนสินค้าแก่ตนได้ในเวลาใด ๆ เมื่อวางเงินแก่นายคลังสินค้าเต็มจำนวนหนี้ ซึ่งลงไว้ในประทวนสินค้า กับทั้งดอกเบี้ยจนถึงวันกำหนดชำระหนี้ด้วย อย่างนี้เป็นกรณีที่ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าชำระหนี้จำหน่ายผ่านทางนายคลังสินค้า เป็นอันว่าสินค้านั้นปลอดจากการจำหน่ายแล้ว จึงคืนให้แก่ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้าได้และกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่นายคลังสินค้าต้องเป็นผู้ชำระเงินจำนวนที่วางเช่นนี้แก่ผู้ทรงประทวนสินค้า คือเจ้าหน้าที่ผู้รับจำหน่าย หรือผู้รับโอนสิทธิ์รับชำระหนี้จำหน่ายแล้วแต่กรณี เมื่อเขาเวนคืนประทวนนั้น หมายความว่าเมื่อหนี้จำหน่ายถึงกำหนดชำระ ผู้ทรงประทวนสินค้าจะมารับเงินได้จากนายคลังสินค้าพร้อมกับเวนคืนประทวนสินค้าแก่นายคลังสินค้าไป

การปฏิบัติต่อสินค้าที่ไม่มีผู้รับคืน

กรณีที่นายคลังสินค้ามีสิทธิเรียกให้ผู้ฝากรับสินค้าคืนไป และสิทธิของนายคลังสินค้า

ที่จะจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งกับสินค้าที่หาตัวผู้รับไม่พบ หรือผู้รับไม่ยอมรับเอาสินค้าคืน นั้น ได้กล่าวถึงแล้วในหัวข้อที่ว่าด้วยสิทธิของนายคลังสินค้า แต่เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคืน สินค้าโดยตรง จึงควรจะได้นำมากล่าวเพิ่มเติมไว้ในที่นี้อีก การปฏิบัติต่อสินค้าที่ไม่มีผู้รับคืนจะ เกิดขึ้นได้ในกรณีที่มีกำหนดเวลาคืนสินค้าที่ฝากไว้ในสัญญาเก็บของในคลังสินค้า หรือกรณีที่มี ได้กำหนดเวลาคืนสินค้าไว้แต่นายคลังสินค้าได้บอกกล่าวแก่ผู้ฝากล่วงหน้าแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือน และสินค้านั้นได้เก็บอยู่ในคลังสินค้าล่วงหน้า 2 เดือนไปแล้วนับแต่วันที่ได้ส่งมอบฝากไว้ ทั้งนี้หากไม่ได้มีการตกลงขยายเวลาดังกล่าวต่อไปอีก

หากความปรากฏว่า หาตัวผู้ฝากหรือผู้มีสิทธิรับสินค้าคืนไม่พบก็ดี หรือผู้มีสิทธิรับ สินค้าบอกปิดไม่ยอมรับมอบสินค้าคืนก็ดี นายคลังสินค้าจะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้ คือ

(1) บอกกล่าวไปยังผู้ฝากทันที และถามเอาคำสั่งจากผู้ฝากนั้นว่าจะให้จัดการอย่างไร

(2) ถ้าหากว่าพฤติการณ์ชัดเจนว่า ไม่สามารถจะบอกกล่าวเช่นนั้นได้ หรือ

ได้บอกกล่าวไปยังผู้ฝากแล้ว แต่ผู้ฝากละเลยเสียไม่ส่งคำสั่งมาในเวลาอันควรก็ดี หรือส่งมาเป็น คำสั่งอันไม่อาจปฏิบัติให้เป็นไปได้ก็ดี นายคลังสินค้านั้นมีอำนาจที่จะเอาสินค้านั้นไปฝากไว้ ณ สำนักงานฝากทรัพย์สินได้ การเอาทรัพย์สินไปฝากไว้ ณ สำนักงานฝากทรัพย์สินนั้นมีความหมายอย่าง เดียวกันกับการวางทรัพย์สิน ณ สำนักงานวางทรัพย์สิน ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยการ วางทรัพย์สิน สำนักงานวางทรัพย์สินกลาง กรมบังคับคดี ซึ่งได้กำหนดวิธีปฏิบัติไว้ กล่าวโดยสรุป คือ นายคลังสินค้าจะต้องยื่นคำร้องขอวางสินค้าต่อสำนักงานวางทรัพย์สิน ตามแบบพิมพ์ซึ่งสำนัก งานวางทรัพย์สินกำหนด โดยแสดงเหตุที่ต้องวาง พร้อมทั้งแสดงเอกสารหลักฐานแห่งนั้น เมื่อคำสั่ง ให้วางได้แล้วก็ส่งมอบสินค้านั้นให้แก่สำนักงานวางทรัพย์สินนำไปเก็บรักษาไว้ และนายคลังสินค้า จะต้องให้คำยินยอมและมอบอำนาจไว้ล่วงหน้าด้วยว่า ถ้าสำนักงานวางทรัพย์สินเห็นว่าสินค้านั้นอยู่ใน สภาพที่ควรนำออกขาย เพื่อเอาเงินที่ขายได้มาวางไว้แทนสินค้า ก็ให้ทำได้ สำนักงานวาง ทรัพย์สินเมื่อเห็นสมควรเช่นนั้น ก็จะขออนุญาตต่อศาลเพื่อนำสินค้านั้นออกขายทอดตลาด ในการ ดำเนินการวางทรัพย์สินนั้น นายคลังสินค้านั้นมีหน้าที่จะต้องบอกกล่าวให้ผู้ฝากทราบด้วย เพื่อเขาจะได้ ยื่นคำร้องขอต่อสำนักงานวางทรัพย์สินขอรับสินค้าหรือเงินที่วางไว้ในวันนั้น ผลของการวางสินค้าไว้ ณ สำนักงานวางทรัพย์สินนี้ ทำให้นายคลังสินค้าพ้นความรับผิดชอบต่อสินค้านั้นเสมือนว่าได้คืนให้แก่ผู้ฝาก ไปแล้ว

(3) ถ้าสินค้านั้นเป็นลหุภัณฑ์ของสดเสียได้ และการหน่วงช้าไว้ย่อมเป็นการเสี่ยง ความเสียหายก็ดี หรือถ้าราคาของนั้นดูไม่น่าจะคุ้มค่าการเก็บรักษาก็ดี นายคลังสินค้าจะเอาสินค้า เช่นนั้นออกขายทอดตลาดเสียก็ได้ และในการเช่นนี้นายคลังสินค้าจะต้องบอกกล่าวแก่ผู้ฝาก สินค้าโดยมิให้ชักช้า เว้นแต่ไม่สามารถจะทำได้ ถ้านายคลังสินค้าละเลยไม่บอกกล่าว จะต้องรับ

ผิดใช้ค่าเสียหาย เมื่อได้นำสินค้าออกขายทอดตลาดแล้ว ได้เงินจำนวนสุทธิเท่าใด นายคลังสินค้า มีสิทธิหักเอาไว้เป็นค่าเก็บรักษาและค่าบริการใด ๆ เกี่ยวกับสินค้านั้น ถ้าและยังมีเงินเหลือเท่าใด ต้องส่งมอบให้แก่บุคคลผู้ควรจะได้รับเงินนั้น คือผู้มีสิทธิรับคืนสินค้าโดยพลัน

ผลของการคืนสินค้า

สัญญาเก็บของในคลังสินค้านั้น เมื่อสัญญาเกิดขึ้นก็ก่อให้เกิดหนี้ ฝ่ายหนึ่งเป็นลูกหนี้ อีกฝ่ายหนึ่งเป็นเจ้าหนี้ นายคลังสินค้าก็อยู่ในฐานะที่เป็นลูกหนี้ ผู้ฝากหรือเจ้าของสินค้าอยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้ วัตถุประสงค์ของการที่ลูกหนี้จะต้องชำระหนี้โดยการคืนสินค้าให้แก่เจ้าหนี้ เมื่อนายคลังสินค้าได้คืนสินค้าให้แก่ผู้มีสิทธิรับคืนสินค้าคืนแล้ว หนี้ตามสัญญาเก็บของในคลังสินค้าก็ระงับ ด้วยการชำระหนี้ สัญญาก็สิ้นสุด ทั้งนี้ต้องหมายความว่านายคลังสินค้าได้รับบำเหน็จ และค่าบริการเกี่ยวกับการเก็บรักษาสินค้าเป็นค่าตอบแทนครบถ้วนแล้วด้วย เพราะสัญญาเก็บของในคลังสินค้าเป็นสัญญามีค่าตอบแทน ผลที่เกิดขึ้นในทางกฎหมายก็คือนายคลังสินค้าหลุดพ้นจากความรับผิดในสินค้าอันเป็นวัตถุประสงค์แห่งสัญญานั้น แต่ยังมีเงื่อนไขบางประการที่ยังคงผูกพันอยู่ภายหลังจากที่ได้คืนสินค้าแล้ว คือ

(1) ความรับผิดของนายคลังสินค้าจะสิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อผู้รับคืนสินค้านั้นได้รับไว้แล้ว โดยไม่ผิดเงื่อนไข และได้ใช้ค่าเก็บรักษาและค่าบริการให้แก่นายคลังสินค้าแล้ว หมายความว่าผู้รับคืนไม่มีข้อทักท้วงสงวนสิทธิใด ๆ ไว้ในการรับมอบ แม้ถึงว่าจะได้เห็นข้อบกพร่อง หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นก็ได้ยึดเงื่อนไขในการรับมอบสินค้าคืน อย่างนี้เป็นอันความรับผิดของนายคลังสินค้า สิ้นสุดลงแค่นั้น

(2) ในกรณีที่สินค้าที่รับคืนนั้นสูญหาย หรือบุบสลายเห็นไม่ได้แต่สภาพภายนอกแห่งสินค้านั้นและได้บอกกล่าวแก่นายคลังสินค้าถึงความสูญหายหรือบุบสลายนั้นภายใน 8 วัน นับแต่วันส่งมอบ เช่นนี้แล้ว ความรับผิดของนายคลังสินค้าจะถือว่าได้สิ้นสุดลงแล้วหาได้ไม่ ต้องมีการว่ากล่าวชดใช้กันต่อไปอีกตามแต่กรณี

(3) หากการสูญหายหรือบุบสลายของสินค้าที่ส่งมอบคืนแก่ผู้รับนั้น เกิดแต่การทุจริต หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อันจะปรับเอาเป็นความผิดของนายคลังสินค้าได้แล้วแม้ผู้รับจะรับไปโดยไม่ผิดเงื่อนไขก็ตาม หรือการสูญหายหรือบุบสลายนั้นเห็นไม่ได้ แต่สภาพภายนอกแห่งสินค้านั้น และไม่ได้มีการบอกกล่าวถึงความสูญหายหรือบุบสลายนั้นแก่นายคลังสินค้าภายใน 8 วันนับแต่วันส่งมอบก็ตาม ความรับผิดของนายคลังสินค้าก็หาอาจสิ้นสุดลงไม่ ต้องมีการว่ากล่าวเอาความกันต่อไป